

„Hiba, hogy Önök mindent Trianonra vezetnek vissza. Iszonyúan nehéz, majdnem lehetetlen, de mégis meg kell találni a remény szavát!”

Beszélgés egy tiszteletbeli magyarral, Bryan Cartledge nagykövettel ► 6. oldal

„Sokféle veszély leselkedik gyermekeinkre. A jólétben és biztonságban nevelkedőkre például a közöny is.”

Szeretettanuló nap Nyíregyházán ► 8. oldal

„Tessék mondani, hány magyarországi evangélikus gyülekezet végez folyamatosan missziót kifelé? Ne tessék számolni, a több mint háromszázból alig néhány.”

Egy rendhagyó konfirmáció oldalvívén ► 9. oldal

A Lélek népe ► 3. oldal

Álom Magyarföldön ► 4. oldal

Nyelvben él... ► 5. oldal

89. gyásznap ► 6. oldal

Száz éve halt meg Mokry Sámuel ► 10. oldal

Melléklet: ÚTITÁRS evangéliumi lap

FOTO: MENYES GYULA

Lelki erőgyűjtés Pápán

► Immár második alkalommal rendezték meg – az elmúlt vasárnap, Szentháromság ünnepén – Pápán a Veszprém megyei evangélikusok találkozóját. Az idei alkalom mottóját egy ismert énekünk első szavai adták: *Öröm van nálad – Bátorítás és vigasztalás*. A témaválasztással kapcsolatban Polgárdi Sándor esperes, pápai lelkész lapunknak elmondta, hogy Veszprém megyében az evangélikusok többsége szórványban, falvakban él. A globalizáció és a gazdasági válság hatása őket sem kerüli el, sőt bizonyos szempontból még jobban érinti. Ebben a világban, ilyen körülmények között hangzott el a találkozó üzenete, amely a hit által kapott reménységet és vigasztalást kívánta erősíteni.

A mintegy hétszáz résztvevő idén is a városi sportcsarnokban gyűlt össze, ahol a program istentisztelettel kezdődött. Ezen Ittész János elnök-püspök hirdetett ígét a vasárnap ószövetségi olvasmányára, 5Móz 6,4–7.14–15 alapján. „Szentháromság vasárnapján hitvallás ez az ige az egy, szent Istenről” – hangoztatta a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője. Az alkalom liturgikus énekeit a tétí fúvószenekar kísérte.

Az istentisztelet után dr. Kovács Zoltán, Pápa polgármestere köszön-

tötte a résztvevőket, majd Pröhle Gergely, egyházunk országos felügyelője szolt az egybegyűltekhez. Megnyitóbeszédében elmondta, hogy a két évvel ezelőtti találkozó óta sok minden megváltozott országunkban. Ha népmozgalmi adatainkra tekintünk, megállapíthatjuk, hogy egyházunk sem a gyarapodó közösség képét mutatja. Ám tegyük félre kétségeinket, és hitünket helyezzük előtérbe. – kérte az országos felügyelő.

A marcaltői Kmety György Evangélikus Általános Iskola diákjainak és pe-

dagógusainak szolgálatát követően Mekota Ervin építész, a Magyar Tudományos Akadémia Titkárságának vezető főtanácsosa, ökológiai szakember tartott előadást *A teremtés folytatógossága a templomépítésben* címmel.

A takácsi Kenderszer néptáncscsoport és népdalkör bemutatkozása után a program fórumbeszélgetéssel folytatódott, amelyen Ittész János püspök, Pröhle Gergely országos felügyelő, Kákay István Dezső országos irodaigazgató, T. Pintér Károly, Evangélikus Élet főszerkesztője, valamint Holger Manke német teológus és Szabó György egyházkerületi felügyelő vett részt. Polgárdi Sándor esperes egyházunk helyzetéről, a készülő stratégiáról, hetilapunk szolgálatáról, a bajor–magyar kapcsolatok jelentőségéről faggatta a résztvevőket.

A csikvándi Fehér Akác énekmarosorát követően Lehel László evangélikus lelkész, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet igazgatója számolt be a szervezet sokrétű tevékenységéről.

► Folytatás a 3. oldalon

Az evangélikus oktatásügy ünnepnapja

Egyházunk pedagógusai is a kitüntetettek között

► A 2009. évi pedagógusnap kiemelt jelentőségű eseménnyé vált a Magyarországi Evangélikus Egyház számára. Az oktató-nevelő munkát végzők ünnepe alkalmából Hiller István oktatási és kulturális miniszter munkájuk elismeréseként és a hivatás megbecsülésének jeléül kitüntetéseket adott át a kiemelkedő eredménnyel tevékenykedő pedagógusoknak június 4-én a Szépművészeti Múzeum márványcsarnokában. Ez a nap egyúttal a magyar evangélikus oktatásügy ünnepnapja is volt: az oktatási tárca vezetője Eötvös József-díjjal tüntette ki Mihályi Zoltánét, a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályának vezetőjét, valamint Teleki Blanka-díjat adott át Jantos Istvánnak, az Orosházi Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium igazgatójának.

► Folytatás az 5. oldalon

Mihályi Zoltánné átveszi az Eötvös-díjat

FOTO: PETRIGÁBOR

Trianoni emlék

■ CZENTHE MIKLÓS

A trianoni rablóbéke évfordulójára való emlékezés alkalmával nem az állami protokoll, hanem a nemzeti lelkiismeret szolal meg. Szimbolikus erejű e nap, amely mintegy nagy magyar síratófal, magába foglalja az azóta eltelt kilenc évtized magyar történelmének minden sorscsapását, tragédiáját. Nem hangos esemény, hanem néma fogósszeszorítás, nagy nemzeti sóhajtás. Trianonban egy nemzetet ítélték ártatlanul életfogytiglanra, némaságra ítéltetve, egy nagy, örökös Héttoronyba zárva.

Reményik Sándor erdélyi evangélikus költő fogalmazta meg talán legszebben a nemzet érzését, mikor Trianont *Mohács után* című versében a másfél százados török uralommal vetette össze: „Éjszaka jön, százötven éves éj. / S ki éjben születik majd, mit csináljon? / Dolgozzék, imádkozzék, tőrjön, várjon, / S a sírba is reménysugárral szálljon, / Ha könnyel sózott kenyerét megette. / Mert változnak a csillagok felette.”

Hiszen nem érdemi meg az a béke nevezet, ami egy véres világháború következményeként, erőszakból született. Nem lehet igazságnak nevezni azt, ami lehetővé tette a nemzeti kisebbségek fojtogatásának égbekiáltó igazságtalanságát. Nem lehet béke az, ami húsz év múlva egy újabb, soha nem látott méretű világégshez vezetett.

A Trianonra való emlékezés nem örökös sebnyalogatás, hanem a nemes fájdalom tudatában való józan számvetés.

Június 4-ének, nemzeti elveszejtésünknek évadján, mint a temetőben, csendesen fejet hajtunk. Végig-gondoljuk mindazokat a kálváriás idöket, amelyeken szinte minden magyar család azóta végigment: nagyon kevesen vannak olyanok, akik családjuk, szülőföldjük múltjában nem találnak egy-egy elfelejtett sírhalmot, szomorú eseményt.

Trianon emléknapija arra figyelmeztet, hogy nem felejthetjük el ezeréves történelmünk vérral megszentelt drága emlékeit.

A pozsonyi Szent Márton-koronázódóm előtt állva, amelynek tornyán a magyar korona emlékeztet arra, hogy századokon keresztül itt koronáztak magyar királyokat, itt hangzott el a Szent István-i eskü – elgondolkozunk.

Elfelejthetjük-e az evangélikus egyháztörténet ősi felvidéki emlékeit, a késmárki fatemplomot, a pozsonyi liceumot, az eperjesi kollégiumot? Az elfelejtett országrészekre emlékeztetnek Reményik Sándor *Atlantisz harangoz* című versének sorai: „Mint Atlantisz, a régecsüllyedt ország, / Halljátok? Erdély harangoz a mélyben. / Elmerült székely faluk hangja szól / Halkan, halkán a tengerfenéken. / Magyar hajósok, hallgatózatok, / Ha

jártok ottfenn fürgeteges éjben: / Erdély harangoz, harangoz a mélyben.”

De a trianoni nemzeti sorstragédiára való emlékezés figyelmeztet arra, hogy nincs jogunk lemondani határon túli testvéreink alapvető jogairól.

Tudnunk kell, hogy hűséges magyarok, bátor tisztviselők nem tették le az idegen államra az esküt – elvesztve ezért állást, lakást – évekig vaggonban lakva tengődtek. Ismernünk kell *Kendeh Gusztáv* kolozsvári, *Egyed Aladár* sajtógömöri és *Szánthó Róbert* szabadkai evangélikus lelkészek ne-

Reményik-emlékszoba a várpalotai Trianon Múzeumban

FOTO: T. PINTER KÁROLY

vét, akiket nemzetükért való kiállásuk miatt üldöztek el szülőföldjükről. Fontos a határon túliakkal való törődés, a velük való összefogás.

E végvári magyar helyzetre figyelmeztet Reményik *Keserű szívvel* című versében: „Keserű szívvel bizony mondom néktek, / Ti csonka-magyarok: / Az ország szíve, Magyarország szíve / Ma már a Végeken dobog. / Hangos szóval hiába fogadkoztok: / Hogy „soha” s „mindörökké” – / Az ország szíve, Magyarország szíve / Ott ver, hol Magyarország nincsen többé.”

A Trianonra való emlékezés a negyvenévi diktatúra ördögi tervét leplezi le, a bűnös nemzet vádját, történelmünk elfelejtésének lelki súlyát. Magyarország 1944 óta megszállt, megalázott ország, nagyhatalmak, diktatúrák, nemzetközi erő játéktere. Kimondani is sok: a negyvenévi diktatúrák csak két hét szabadsága esett, de ez is véresen leverett.

1988-ban éppen az erdélyi testvéreinkért való aggodalom üzött az utcára és olvasztott egységbe több tízezernyi szabadságvágyó magyart. De csalódnunk kellett, hiszen öt éve régi-új uraink 2004. december 5-én döbbenetes módon tagadták meg a nemzeti szolidaritást.

Ma már a maradék ország küzd magáért, becsületért, minden talpalatnyi földért, iskoláért, templomért, biztonságos és méltó emberi életért. Hisszük, hogy talán éppen e katartikus mélypont kovácsol össze. Hisszük, hogy mégis lesz magyar feltámadás.

Oratio œcumenica

Gondviselő Istenünk, mennyei Atyánk! Igéd és lelkiismeretünk figyelmeztet minket, hogy felelősek vagyunk életünkért, amelyet tőled kaptunk. Segíts meg bennünket, hogy megszólító szavadnak engedve kiteljesíthessük életünket a te tetszésedre. Szorongatnak minket e világ elvárásai – ne engedd, hogy kísértésként hitünk és szeretetünk fölé kerekedhesenek. Hiszen jobb egy lépés a te utadon, mint a törtetés a saját fejünk után.

Köszönjük, hogy mindannyiunkra rábízad más emberek, felebarátaink gondját. Köszönjük, hogy ezzel sokat bíztál ránk az e világeért való felelősségből. Adj erőt, hogy akarjunk és merjük vállalni ezt a felelősséget önmagunkért és másokért.

Mennyei Atyánk! Segíts bennünket nemcsak önmagunkért, hanem másokért élni. Add, hogy egyházadként hadd járjunk Mesterünk, Jézus Krisztus nyomán, akit odaadtál e világeért nagy szeretettedben. Hadd álljunk a kicsinyek mellé, amikor a mögöttünk álló tanév végeztével gyermekeinkre és a fiatalokra gondolunk. Hadd álljunk az elesettek, gyengék és magányosok mellé. Hadd álljunk reménységgel és vigasztalással azok mellé, akik ebben az átalakuló világban elvesztették és akik el fogják veszteni biztonságukat, munkájukat, otthonukat, az életük értelme felőli bizonyosságot. Hadd álljunk bátor szívvel és a te szavaddal azok elé, akik ebben az átalakuló világban kivetkőznek emberségükből, átgázolnak másokon, gyűlölködéssel és erőszakkal akarnak uralkodni felebarátaikon, akiket szeretnünk kell, mint önmagunkat.

Jó kormányzatért könyörgünk hazánkban, Európában és szerte a világon. Segíts minden hatalmasságot, hogy ne a hazugságot és gyűlöletet, hanem az igazságosságot és a jó rendet munkálja, ne az önzést, hanem a közösséget szolgálja. Könyörgünk a kiszolgáltatottakért, akik háborút, elnyomást és erőszakot szenvednek.

Könyörgünk gyülekezetünkért, egyházunkért és az egész kereszténységért – hadd bizonyuljunk az evangéliumi reménység jelének és igaz felebarátnak, testvérnek az emberek között. Életünk hadd álljon az örök élet szolgálatában, amelyet te adsz nekünk! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Illő, hogy az evangélium prédikálója először is a törvény és a bűn megnyilvánítása által megfeddje és véteknek mondja mindazt, ami nem a Lélektől és a Krisztusban való hit által elevenedik meg, így az embereket a maguk megismerésére és nyomorúságára ébressze, hogy alázatosakká váljanak, és segítségre szomjazzanak.”

▶ Luther Márton: Előszó Szent Pálnak a rómaiakhoz írt leveléhez (Szita Szilvia fordítása)

myLuther

WWW.MYLUTHER.HU

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 1. VASÁRNAP – JN 5,45–47

Életet adó felismerés

Nap mint nap érkeznek hozzánk különböző meghívások, felhívások, reklámanyagok, pártok, alapítványok, egyesületek kérései, különféle termékeket árusító cégek és áruházláncok akciói ajánlatai. Már kitanultuk az elutasítás technikáját, hiszen felismertük, hogy nem lehet mindenre elmenni, mindenre adakozni, mindent megvenni.

Félő azonban, hogy a sok-sok elutasítás között annyira reflexszerűvé válik bennünk az ellenállás, hogy az igazán fontos dolgokat sem engedjük közel magunkhoz, mert már minden és mindenki gyanús. Sőt az egyetlen igazi és fontos felé is gyanúval fordulunk. Ez az igazi bizalmi válság.

Nem új jelenségről van szó. János evangéliuma már az első fejezet „prolóógusában” jelzi, hogy Isten népe nem fogja örömmel és kitörő lelkesedéssel fogadni a hozzá küldött világosságot. „A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismer-te meg őt: saját világába jött, és az övéi nem fogadták be őt.” (Jn 1,10–11) János leírja, hogy a csodák és jelek ellenére mennyire nő a bizalmatlanság és az elutasítás Jézussal szemben. Egyre nagyobb a szakadék. Világosan szól küldetésének céljáról, a mennyei Atyával való kapcsolatáról, az Írások-

ról, melyek róla tesznek bizonyosságot, mégsem fogadják be őt. S ne felejtsük el, Jézust nem hitetlen, ateista emberek vették körül, hanem éppen olyanok, akik hittek Istenben, és keresték az örök életet. Tudták azt is, hogy el kell jönnie a Messiásnak.

De micsoda tragédia, hogy amikor végre ott volt előttük, a hitelenség elvakította értelmüket! Ujjonganiuk kellett volna: végre itt van, akit várt és látni kívánt Ábrahám, Mózes és a próféták serege. Mi vagyunk a szerencsés kitüntetettek, a mi napjainkban teljesedett be Isten ígérete. Ehelyett kemény elutasítást kapott az Ige.

Jézus ismeri az okokat. Az emberi dicsőséggel és dicsőségereséssel voltak elfoglalva, s ezért nem volt meg bennük az Isten szeretete. Többre értékelték az emberi dicsőséget, az elismerést, amely biztosította helyüket a gyülekezeti közösségben, és biztosította egzisztenciájukat. Ez akadályozta meg őket abban is, hogy Mózeset helyesen értsék. Mert Mózes célja nem az volt, hogy a törvény betartása által vallásos emberek egymástól dicséretet és dicsőséget szerezzenek. Ő az egész Ószövetséggel együtt Krisztusról tett bizonyosságot. S ha már Mózeset sem értették, nem csoda, ha Jézust sem értik.

Isten népének ma ugyanaz a problémája, mint ami akkor volt. Bűnbánattal és őszintén meg kell vallanunk, hogy a hitnek ugyanazzal a gyermekbetegségével küzdünk, mint kétezer éve Izrael népe. Keressük és többre becsüljük az emberi dicsőséget, mint az Istenét.

Talán ez ellen is reflexszerűen tiltakozunk, de egyházi gyakorlatunk és személyes életünk fájdalmasan igazolja. A különféle épületek szentelése, tisztviselők iktatása, emléktáblák avatása, jelentős egyházi személyek temetése bizony sokszor az emberi teljesítmény felmagasztalásáról szól. Persze ha eszünkbe jut, akkor még függetlenül gyorsan hozzátesszük a végén, hogy „soli Deo gloria”, egyedül Istené a dicsőség. Maga az alkalom egyébként sokszor ennek az ellenkezőjét tanúsítja, azt, hogy naggyá tettük az embert és teljesítményét.

Ez igen komoly akadály, hogy Krisztust a maga nagyságában lássuk és megbecsüljük. Talán ezért volt meglepő az egyik testvéregyházban végzett felmérés eredménye is. Kiderült, hogy híveik túlnyomó többsége „potenciális Szentháromság-tagadó”. Elég nekik Isten, minek Jézus is?

Ha Krisztust már az Ószövetség idején Mózes hirdette (az egész

A VASÁRNAP IGÉJE

Ószövetség ezt tette), akkor mi, az Újszövetség népe, a Krisztus eljövele utáni kor gyermekei, mennyivel inkább kell hogy tisztán lássuk és halljuk Krisztust az igehirdetés által! Ha Jézus megbecsülte Mózes szolgálatát, megbecsüli az újszövetségi szolgálatot is. Azaz ma is az igehirdetésbe alázkodik, azon keresztül akar jönni hozzánk. Jézus betartja a „szolgálati utat”. Ez pedig nagy felelősséggel tölt el minket, igehallgatókat és igehirdetőket egyaránt.

Semmi sem szabad, hogy gátolja azt a szent célt, hogy az igehirdetésben magával Krisztussal találkozzunk. Ha őt felismerjük és megismerjük, életet ajándékoz nekünk. Mert egyedül ő méltó a teljes bizalomra, önátadásra, ragaszkodásra és szolgálatra. Azokat, akik engedelmeskednek az értük meghalt és feltámadt Úrnak, nem fogja vádolni sem Krisztus, sem Mózes, sem senki más.

■ SZABÓ ANDRÁS

Imádkozzunk! Mennyei Atyánk! Tedd hallóvá fülünket, értővé szívünket, hogy szent igédben felismerjük mindazt, amit Krisztusban cselekedtél értünk! Ámen.

VULPIUS REGGELI HIMNUSZA

Jön bíborfényű pirkadat

▶ Mai és jövő heti énekünket elsősorban a dallamszerző, Melchior Vulpius személye kapcsolja össze. Ezenkívül a tematikájuk is rokon: az egyik napkezdő könyörgés, a másik napzáró háladá.

Luther Márton jól ismert reggeli imádsága 1529-ben jelent meg a *Kis káté* végén. Az elkövetkező évtizedekben sorra születtek az imádság nyomán a reggeli énekek, melyek az eredetit rimes formába szedték vagy előképnék, kiindulópontnak tekintették.

Talán kevésbé ismert, hogy már a Luther-imádság megjelenése előtt is külön irodalmuk volt a reggeli énekeknek. Itt elsősorban a *Cseh Testvérek* (*Böhmische Brüder*) közösségét s lelkészüket, Michael Weißét kell kiemelniük.

Michael Weiße 1488 körül született. Teológus volt, énekköltő és komponista. Krakkóban tanult, majd 1510-ben kolostorba vonult. 1518-ban megszökött, s csatlakozott a Cseh Testvérekhez. A közösség vezetőjével, az énekeskönyvünkből is ismert Johann Hornnal együtt 1522-től kezdve többször is járt küldöttségben Luther-nél. Fő feladatuk a saját és a lutheri hitvallás egyeztetése volt. Később Weiße a német gyülekezet prédikátora lett Landskronban, s itt is érte a halál 1534-ben.

Kimagasló munkája 1531-ben megjelent énekeskönyve, a *New Gesengbuchlen*. A kötet összesen 157 éneket tartalmaz, melyek közül 137 – igen magas szám – Weiße saját költeménye vagy átdolgozása. A legtöbb daltam cseh forrásokból táplálkozik. Ez volt a közösség első önálló német

énekeskönyve, mely aztán többszöri utánnomást is megért. Weiße saját költeményei mind a mai napig ismertek és kedveltek; a mai német énekeskönyv kilenc énekét közli, a magyar énekeskönyv egy húsvéti, ujjongó énekét hozza: *Dicsőség néked, Istenünk* (EÉ 216).

Az énekeskönyv Weiße négy reggeli énekét is tartalmazta, közülük kettő került be az evangélikus énekeskönyvekbe. Ami a dallamokat illeti, csak egyikük tartotta meg eredeti dallamát. A másik vershez 1609-

ben került Vulpius gyönyörű dallama: ez mai énekünk, a *Jön bíborfényű pirkadat* (GyLK 793).

Az első versszak – hasonlóan Luther imádságához – hálát ad az éjszakaért. A további versszakok a „bíborfényű pirkadattal” érkező új nap sok áldásáért könyörögnek: „Légy ma is velünk; Úgy vezess minket – Ismerjük fel erős kezed; Szentlélek, fegyelmezz minket; Gondviselőnk légy, Úristen!” Utolsó versszakában a munka megáldását kéri a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

2. Légy ma is velünk, hű Urunk, E földön még vándorolunk. Oltalmad pajzsa úgy védjen, Hogy veszedelem ne érjen!
3. Úgy vezess minket, népedet, Ismerjük fel erős kezed! Élünk szent neved fényében, Munkálkodj bennünk, Úristen!
4. Szentlélek, fegyelmezz minket, Igázd le óemberünket, Hevességében fékezd meg, Ki ne hívja ítéleted!
5. Gondviselőnk légy, Úristen, Támaszunk nagy szükségünkben. Terjeszd ránk gyöngéd áldásod, Gondjainkat csak te látod.
6. E nap is áldj meg munkánkban, Életünk minden dolgában! Fiadért, Jézus Krisztusért, Trónodnál közbenjárónkért.

Szöveg: Michael Weiße 1531 – Fordította: Kertész Eszter.
Dallam: Melchior Vulpius 1609. [EG 438].

CANTATE

A türingiai származású komponista és kántor, Melchior Vulpius (1570–1615) *Johannes Steuerlein* tanítványa volt. Ő szintén nem ismeretlen számunkra, hiszen 1588-ban megjelent énekeskönyvéből egy verset mi is örökönk énekeink között: az *Elmúlt már az őszentendő* (EÉ 178) 3–5. versszakát.

Vulpius tanulmányait befejezve, házasságkötése után került egyházenészként Weimarba. Dallamai közül a legismertebb talán a *Légy velünk kegyelmeddel* (EÉ 277) vált *Josua Stegmann* versével, amely mind a naptári év bezárásakor, mind istentiszteletek befejező énekeként igen népszerű lutheránus területeken; de a dallam másik előfordulása, az *élet nékem Krisztus* (EÉ 504) is sokszor kerül ajkunkra.

Vulpius első gyűjteményének (1604) előszavában a zeneszerző már mint „messze földön ismert muzsikus” említetik. Dallamai a lutheránus énekkincs kimagasló alkotásai közé tartoznak, melyekben az úgynevezett egyházi hangnemek használatát lassan a dūr-moll tonalitás előtérbe kerülése váltja fel.

A négysoros dallam a legmagasabb hangját – a pirkadathoz hasonlóan – alulról éri el, de nem hirtelen lépéssel, hanem az alaphangról való második elrugaszkodás alkalmával a második dallamsorban. A legmélyebb s egyben záróhangra való visszaereszkedés a kvintről ugyancsak két „lépésben”, dallamsorban történik.

Bár istentiszteleteinken a napszakok énekei viszonylag ritkán hangznak el, az ének megtanulásával a lutheránus énekkincs egyik fontos gyöngyszemét vehetjük magyar nyelven is birtokunkba.

■ W. KINCZLER ZSUZSANNA

KÉT KIS EURÓPAI GYÜLEKEZET TALÁLKOZÁSA

Rákosszentmihály evangélikusainak ünnepén

Rákosszentmihály község neve csak a múlt század első éveiben került a térképekre. Gazdálkodás folyt a Pest városától keletre eső területen, amelyet Szentmihálypusztának vagy Pusztaszentmihálynak neveztek. Ahogy Pest jelentősége erősödött, ahogy a város egyre inkább iparos-

átváltáskor 3 ezer pengőre olvadt. Ám a gyülekezet lelkesedését ez sem törte meg: tovább gyűjtöttek.

Közelebb érezhették álmuk megvalósítását, amikor a gyülekezet felügyelőjének katolikus özvegye – férje szándékát követve – a község központjában fekvő két ingatlanukat

szolgált ugyanis lelkészként a most már nyugdíjban lévő *Glatz József*, aki gyermekkorát Rákosszentmihályon töltötte.

Tizennyolc németországi testvér jött el, hogy együtt örüljön a jubiláló gyülekezettel. A hálaadó istentiszteleten lelkészük, *Helmut Werner* hirdette az ígét a vasárnap evangéliuma alapján. Nikodémust állította a közösség elé, akinek istenkeresése példaként szolgált a templomépítő gyülekezetnek. Szólt a Szentlélek munkájáról is, aki megerősítette a közösséget.

Az istentisztelet szolgálatában részt vett a Kölcsey Ferenc Általános Iskola gyermekkora is – magyar és német nyelvű énekekkel köszöntve a gyülekezetet. A gyermek-bibliakörös apróságok – *Börönte Márta* lelkész vezetésével – bemutatták az összejöveteleiken minden alkalommal használt „szeretkocka-gurítást”.

A német vendégek ajándékot is hoztak, egy körülbelül fél méter magas, súlyos márványkeresztet, amelyet korábbi – „alábányászás miatt” lebontott – templomukból menekítettek meg. Kérték, hogy vigyázzanak rá a rákosszentmihályiak, örökdvén azon, hogy a hit megmaradjon.

A vendégek számára gazdag programot szerveztek: jártak a Domonypölgyben, megnézték a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumot, ismerkedtek a fővárossal, és sokat voltak együtt szállásadóikkal is, hogy erősödjön a személyes kötődés és barátság. (A rákosszentmihályiak csoportja már járt Hürthben.)

Bensőséges, baráti, testvéri közösségben ünnepelt tehát együtt a két gyülekezet június 7-én, az európai parlamenti választás vasárnapján erősítve az európai evangélikusok testvériségét is.

■ TSZM

FOTO: FANO GABORNE

dott, egyre többen települtek ide. 1902-től jelenik meg Rákosszentmihály neve.

Az idetelepült evangélikusokat hosszú ideig a Cinkotai Evangélikus Egyházközség pásztorolta. 1911 pünkösdjén szerveződtek fiókegyházközséggé, és 1921-ben nevezték ki hitoktató lelkészükké e sorok írójának édesapját, *Tóth-Szöllős Mihályt*. Istentiszteleteiket a központi iskola egyik tantermében tartották, miközben erősödött a saját templom utáni vágyuk. Alapot létesítettek, ám az ebben összegyűlt pénz sajnos értékét veszítette: a 37 ezer korona az

végrendeletileg az egyházközségre hagyta. *Sándy Gyula* műegyetemi tanár a tizennyolcadik templomtervét készítette el a számukra.

1933 augusztusában kezdték el a templom építését, és 1934. június 17-én szentelhette fel Isten házáat Rákosszentmihályon *D. Raffay Sándor* bányakerületi püspök.

A helyi gyülekezet Szentháromság vasárnapján ünnepelte ennek hetvenötödik évfordulóját.

A hálaadásban részt vett a németországi Hürth város evangélikus gyülekezetének küldöttsége is. Ebben a Köln melletti testvérgyülekezetben

Lelki erőgyűjtés Pápán

► Folytatás az 1. oldalról

Délután a tési *Széllelbelet női énekegyüttes*, valamint a pápai Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola mutatkozott be az ebéd után is ki-

vászpatonai egyházközséget testvérkapcsolat fűzi a szlovéniai Domonkosfa és Pártosfalva gyülekezeteihez, a testvérek idei viszontlátogatását pedig éppen erre a vasárnapra időzítették. Így mintegy ötven fővel

Pódiumon az egyházmegye lelkészei – előtérben a téti fúvósok

tartók előtt. Az idei találkozó a malomsoki gyülekezet kórusának műsorával zárult.

Határon túli gyülekezetekből is érkeztek vendégek a rendezvényre: a lo-

határon túli magyar lutheránus gyülekezet is képviseltette magát a Veszprém megyei evangélikusok találkozóján.

■ MENYES GYULA

A fórumbeszélgetés résztvevői (balról jobbra): Polgárdi Sándor, Pröhl Gergely, Itzész János, Kákay István Dezső, T. Pintér Károly, Holger Manke és Szabó György

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A Lélek népe

ÉGTÁJOLÓ

A pünkösd igazi, legnagyobb csodája az, amit az apostolok cselekedetéről írt könyv második fejezetében olvasunk az első keresztyényekről: „Mindazok pedig, akik hittek, együtt voltak, és mindenük közös volt.” Napról napra állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban. Sőt ha a veretes *Károlit* olvassuk, már a fejezet első versét így fordítja a nagy teológus: „Mikor pedig a pünkösd napja eljött volna, valánk mindnyájan egy akarattal együtt.”

A csoda, hogy az első pünkösd tanúi, akikről tudjuk, hogy sokan voltak és nagyon sokfélék, akiket nyelvek, hagyományok, szokások, világnézetek, vallások, netán politikai törekvések, vágyak és álmok választottak el, a megdöbbentő, zavarba ejtő csoda folytán „együtt voltak, egy szívvel, egy lélekkel, egy akarattal”. Eből a heterogén, mozaikszerű, sokszínű, arctalan tömegből egy nép lesz, egy család, egy közösség. És a csoda azzal folytatódik, hogy „az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel!”

Az utóbbi időben eléggé sokat zsortölődtem, méltatlankodtam írásaimban, igehirdetéseimben arról, hogy mai világunkban mennyire megkopott ezeknek a kifejezéseknek

a jelentése és jelentősége, hogy: együtt, egy akarattal, egy szívvel, egy lélekkel. Gyakran ezek nem mások, mint üresen csengő retorikai közkeletűek. Közkeletűek, amelyekkel jobb híján politikusaink igyekeznek mozgósítani bennünket, „választókat” egy-egy általuk kítűzött „nagy és nemes cél” érdekében, ha másra nem is, akkor „jól szavazni”.

Felfokozott kampányidőben halom a visszatérő slágereket: „összefogás”, „egységben az erő”, „közös út”, „ez együtt menni fog” – és a hasonló varázsigéket. Ugyanők prózaibb pillanataikban józanítanak ki, magyarázván a bizonyítványt, hogy ma már más a világ, mint egykor, mások a körülmények, más a filozófia, mások az emberek, mások a törekvések. S ha még mindig nem értettük meg, akkor tovább is mondják, hogy tulajdonképpen félreértés volt – van, mert ők sem úgy értették, ahogy mondták, meg nem is úgy gondolták, ahogy mi értettük, meg egyébként is ideje lesz állni a magasabb régiókból a földre.

Ismerjük a mai, „trendi” felfogást, amely banálisan leegyszerűsítve ennyi: te vagy a fontos önmagadnak, a te vágyad, álmod, óhajod, törekvésed viszi előre a világot, ez az érdek,

ezt diktálja a „józan ész”, ez az igazi, az egyetlen felhajtó erő, csodák pedig nincsenek, se Isten, se embertárs, semmi, ami ezt gátolná. S hogy milyen elől vagyunk, azt ebből a mai mélységből igen jól láthatjuk, mesés és ígéretes a panoráma, siker és győzelem közei utunkat.

Én ennek ellenére hiszek a csodákban, igaz, nem az emberiben. Mert csodák, aprók is, nagyok is, ma is vannak, történnek, csak lelki szemek és érző szív kellene hozzá, hogy meglássuk, megérezzük őket.

Isten Lelke ma is zavarba ejtő, megrázó, sokszor drámai módon viszi végbe személyes és közösségi életünkben a csodát. Valami ilyen megrázó, megrázó volt számomra a mostani pünkösd ünnepkör csodája. Valami olyasmi történt ezen az ünnepen, ami azt bizonyította, hogy amit az emberi önzés és ostobaság elront, szétszakít, rossz mederbe terel,

azt Isten szeretete mindig, minden körülmények között helyreállítja.

Ez a pünkösd értette meg velem, hogy nekünk, magyaroknak valahogy szükségünk volt erre a mélység-élményre, erre az anyagi, lelki, erkölcsi mélyrepülésre, a krízis okozta kínokra, melyekbe leginkább saját hibáink miatt jutottunk, hogy végre nézzünk szét, kezdjük el látni, vegyük már észre, hogy mekkora szükségünk van Istenre és egymásra.

Különleges élmény kerítette hatalmába mindazokat, akik pünkösd táján ott voltak Debrecenben, Csíksomlyón, Pütkörcen, az ország templomaiban, kegyhelyein, a legkisebb imaházakban is. Éreztük, tapasztaltuk, hogy százazrek, milliók egy szívvel, egy lélekkel, egy akarattal együtt voltunk.

Akik ezt látták, átélték, részesei voltak-voltunk ezeknek az eseményeknek, elmondhatjuk, hogy Isten Lelke ma is csodát tett velünk, az erőnek, a szeretetnek, a józanságnak Lelke néppé, családdá, egységgé ötvözte újra és újra azt, amit szétverni, széthúzni próbált az emberi erőszak és önzés. Tudjuk, hogy egyedül ő képes ebben a bábeli zűrzavarban, széthúzásban rendet teremteni, a dolgokat helyreállítani.

Pünkösd legszebb üzenete ma minden kereső, kérdező, látni akaró ember számára, hogy Lélekkel telik meg azoknak az élete és munkája, akik egy akarattal vannak.

Ambrus Attila írta a *Brassói Lapok* vezércikkében: „A hét végén Csíksomlyón ünnepel együtt a magyar katolikusok, és a búcsún – mint minden évben – ott lesznek az evangélikusok, a reformátusok, az unitáriusok, más neoprotesztáns felekezetűek is, újra kinyilvánítva a debreceni találkozó jelmondatát: Krisztus a jövő, együtt követjük Őt! A magyar egység megerősítése mindenekelőtt lelki folyamat. A 20. század sok-sok lélekölő eseménye, lélekmérgező manipulációja után a magyar egyházak együttműködése lehet az összefogás kovásza.”

Adorjáni Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

SAJTÓKÖZLEMÉNY

A tisztább Bakonyért

▶ **A Bakonycsérnyei Evangélikus Egyházközség az Új Magyarország fejlesztési terv környezet és energia operatív program keretében 9 838 385 forint egyszeri, vissza nem térítendő támogatást nyert el a KEOP-4.1.0-2009-0015 jelű, A tisztább Bakonyért – A Bakonycsérnyei Evangélikus Egyházközség templomának, esperesi hivatalának és imaházának fűtési rekonstrukciója című pályázatán.**

A három épületet érintő teljes beruházás illeszkedik a gyülekezet 2003-ban elfogadott középtávú fejlesztési tervéhez, és érinti a nyolcszáz fő befogadására alkalmas templomot, az imaházat, az esperesi és lelkesi hivatalt.

A műemlék templomba két, harminc kilowatt energia előállítására alkalmas föld-víz típusú hőszivattyút építenek be. A hivatali épület négy darab vákuumsöves napkollektort kap, ezek „rászigetnek” a fűtésre, valamint ellátják az épületet használati meleg vízzel. Az imaházban központi fűtés kiépítésére kerül sor. Ezzel egyidejűleg az imaház fűtését biztosító kazán a gyülekezet telkén megépítendő

óvodának és a tornaszobának az alapfűtését is képes lesz ellátni.

A beruházás összköltsége megközelíti a huszonötmillió forintot. A munkát a Magyarországi Evangélikus Egyház Presbitériuma – a vonatkozó pályázati szabályrendeletnek megfelelően – 6 676 668 forinttal támogatta a gyülekezeti önrész kiegészítéséhez. A gyülekezet tényleges önrészt hívek és magáncégek adományaiból fedezik.

A beruházás megkezdésének időpontja 2009. június 15., befejezése 2009. augusztus 31. Megtérülési mutatója várhatóan tizenöt év.

Az egyházközség ezzel a beruházással óvja környezetét, optimalizálja költségeit, valamint reméli, hogy e programmal a fejlesztési tervekben szereplő, ám hat év óta húzódo óvodaépítés megvalósításához is jelentős lépéseket tett.

Köszönet a meghallgatott imádságokért, a támogatásokért és az elvégzett munkákért!

„Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáit tedd maradandóvá, kezeink munkáit tedd maradandóvá!” (Zsolt 90,17) 2009. június 8.

■ SZARKA ISTVÁN esperes, a Bakonycsérnyei Evangélikus Egyházközség lelkesze

Nyugdíjaslelkész-találkozó

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület területén korábban szolgáló vagy jelenleg ott lakó nyugdíjas lelkészeket – házastársaikkal együtt –, valamint a lelkészpárokat ebben az esztendőben június 6-ra hívta meg testvéri találkozóra *István János* püspök. A győri egyházkerületi székházban tartott megbeszélésen a megjelent közel húsz idős szolgálatos tájékoztatást kapott egyházunk jelenlegi helyzetéről. A közös ebéd elfogyasztása után a nyugdíjas lelkészpárok kötetlen beszélgetés keretében oszthatták meg örömeiket és nehézségeiket a püspökkel.

■ M. Gy.

Református zenei fesztivál hatodszor a „Kultuccában”

A színpadon a Vujicsics együttes

„Megőrizni, megmutatni református zenei kincsünket, kultúránkat a jelen és az utókor számára” – fogalmazták meg újra a szervezők a június 5–7. között megrendezett hatodik fesztivál célját. Budapest-Ferencvárosnak a Ráday és a Kinizsi utca által határolt részén, a „Kultuccában” zsolnárok, tradicionális egy-

házi énekek, kórusművek, hangszeres darabok mellett népzenei és mai modern zenei előadások is láthatók-hallhatók voltak. *Kálvin János* születésének ötszázadik évfordulójához kötődően több, a reformátorra emlékező programmal is várták az érdeklődőket.

■ LUKÁCS GABI felvétele

Álom Magyarföldön

Interjú egy templomépítő „polgármestersztárral”

▶ **Rátóti Zoltán Jászai Mari-díjas színművésszel egy páratlan, nemes kezdeményezése kapcsán volt módom találkozni. Ökumenikus fatemplomot épít az Őrség egyik festői szépségű kis falujában. A Nemzeti Színház művésze, aki az idei évadban hét darabban játszik, de a mozivászoról, tévéjátékokból is jól ismert művész – népszerűségét Magyarföld s az említett templom építése érdekében veti latba...**

– A történet évekre nyúlik vissza. Magamban inkább álomfolyamatnak nevezem. Az Őrségben, a Zala megyei Magyarföldön találtam második otthonra, és építettem évekel ezelőtt egy kis faházat. Az igazi álom 2000-ben kezdődött, mikor felépült a falunkban az őrségi építkezési formára és hagyományra jellemző fa harangláb. Kalákában készült: a falu apraja-nagyja építette. Régen falu és falu között ez volt az információáramlás eszköze, s szerettük volna méltó körülmények közé helyezni.

Miután ez a menedékháznak is felfogható, csodálatos erőter felépült, geológus barátommal, akivel a munkák nagy részét végeztük, arról beszélgettünk, hogyan lehet ezt továbbvinni – engem, aki színészként a kimondott szóval a lelkekben tudok valamit alkotni, lenyűgözött, hogy az ember kétkezi munkájának látható eredménye van. Az álom, az ötlet mintegy magától „jött”, s elindult egy hosszú kálvária, ami végül is nem szegte a kedvünket, sőt inkább ambicionált.

– *Kálvária? Ez most igen negatívan hangzik! Külső vagy belső akadályokra gondol?*

– Mindkettő adódott. Sok ellenérzéssel szembesültünk, ám ez nem keserített el. A területszerzés sem volt egyszerű: a falu legmagasabb pontján van a régi temető, mellette a fennsík. De az utóbbi magántulajdonban volt, s a hazai tulajdonjogviszonyok következtében a közös, osztatlan terület megvásárlása, majd kimérése rettentő sok ügyintézésel járt. 2001-re lett meg a földterület, de bizony csak 2008 nyarára lehetett elindítani a tulajdonképpeni tervezést.

Sokáig hadakoztam magammal, hogy „majd megváltoztatom az embereket, majd én meggyőzőm őket, hogy jó, ha történik valami, jó a megőrzése annak, ami elveszöben van”. De aztán mikorra képes lettem megbékülni azzal, hogy nem fogom tudni megváltoztatni az embereket – beindultak a dolgok. És jöttek sorban a lehetőségek. 2006-tól polgármestere is vagyok a falunak, így már hivatalosan is felelősséget vállalok a megmaradásáért, a templomért.

Az álom tehát túlnőtt minket, s immár önálló életet él. Bennünk kellett megélnie, de ha nem lenne hitünk, bele sem fogtunk volna. Nem is „engedné” a templom felépíteni magát, ha nem lenne elég hitünk hozzá. A fontos dolgok megszülik önmagukat, ha igazán belülről akarjuk!

– *Hány lelkes is a falu?*

– Harmincnégy bejelentett lakosa van, jómagam vagyok az egyik. Igen, ezen sokan mosolyognak.

– *Hogyan tudja mindezeket összeegyeztetni a Nemzeti Színház művészeként? Hiszen színpadi, tévés munkái a fővároshoz kötik...*

– Nehezen. De ezt vállaltam, és a választás előtt el is mondtam,

hogy keveset leszek ott. Sokszor csak telefonon tudom „távírányítani” a falut. Van, hogy reggel megyek, és az esti előadásra már vissza is kell jönnöm Budapestre. Nyáron jobb a helyzet: az építkezés elkezdésétől szerencsére már folyamatosan lent leszek.

– *Kápolna megmentéséért már rendeztek koncertet, de templomot tudtommal még nem épített ismert, népszerű művész. Hogy fogadta tervét a civil és a művésztsadalom?*

– Létrehoztuk a Magyarföld Faluért Alapítványt, van egy honlapunk is, ezen keresztül fogadjuk az adományokat. Hadd ragadjam meg az alkalmat, hogy elmondjam: nagyon hálás vagyok azoknak, akik segítettek nekünk. Megható dolog: borítékban kaptam egy levelet, benne ezer forinttal. Nyugdíjas néni küldte, ő így tudott hozzájárulni. Ez év január 8-án egy gálaesten a barátaim, köztük ötven művész, ingyen léptek fel a templomépítés támogatására rendezett eseten a Nemzeti Színház színpadán. Sokszor álmodoztam – talán túl naivan is –, hogy majd jön egy nagyobb pénzügyösszeg, ami mágnesként vonzza a többi. És így történt! A Volksbank jelentős támogatást adott. Környékbeli vállalkozók hívtak, fafeldolgozó, fatelep-tulajdonos, asztalos, ács... felajánlanak az idejükből, a munkájukból. Ceglédről, szülővárosomból is jönnek majd dolgozni. Csodálatos, hogy milyen erőket mozgatót meg ez a terv!

– *Pünkösöd vasárnapján – szimbolikusan is a megfelelő ünnepet: a Lélek kiáradását választva – került sor az alapkövetételre. Jól mondom, van ilyen egyáltalán egy fatemplom esetében?*

– Nem, alapfát tettünk le. Szinte már tradíció: a haranglábát is így kezdtük, pünkösdkor. Azt az ünnepet „harangláb-reménylő” ünnepénekként neveztük, s talán mondhatom, áldás volt rajta. Azon a nyáron már avattuk is a haranglábát. Én nagyon bizakodó vagyok, hogy ez a templom is el fog készülni nyár végére. Hatvan fő befogadására lesz alkalmas. Ideális esetben augusztus 22-én lesz a szentelés. Amit még nem említettem, a felújított pajtászínházat szintén pünkösdkor kezdtük, kérve a Szent-

lélek kiáradását. Nem véletlenül időzítettük az alapvetést most sem pünkösöd vasárnapjára...

– *Művész úr, Ön most templomot épít. Milyen kapcsolatban áll a hittel, Istennel?*

– Mindig is volt valamilyen vonzódásom, hittem valami felsőbbrendű hatalomban, a rólunk gondoskodó szeretetben, noha nem kaptam vallásos nevelést. Amint felnőttem, s a hitemért már magam voltam felelős, sokféle utat bejártam a hit keresésében, közöttük természetesen tévutak is voltak, hiszen nem volt meg a családi fogódzó. Nem szégyellem és nem bánom ezeket az utakat, mert különleges tapasztalásokkal jártak.

Magamat vallásos embernek tartom. Katolikusnak kereszteltek, de nem gyakoroltuk a vallást. A templomépítés sem ebből fakadt. Nehéz megfogalmazni, hiszen nem tudom magamat egyetlen valláshoz sem kötni, nincsenek meg a belső hagyományaim, picit irigylem azokat a barátaimat, akik valamilyen közösséghez tartoznak.

Hogy akkor miért nem teszek én is így? Nem tudok kielégítő választ adni. Kaptunk bizony kritikát is ezzel kapcsolatban: ne gondoljuk, hogy ez olyan könnyű dolog, hogy vesszük a bátorságot ahhoz, hogy templomot építsünk... Kinek engedi meg az Isten, hogy templomot építsen... Ezen elgondolkodtam. De a támogató szándék több volt. Csak önmagát zárhatja ki valaki a templomépítésből és az ebből fakadó örömből. Adódott egy egyszerű lehetőség az életünkben, hogy valamit megteremtünk – s annak templom formája lesz. Templom jelentése lesz.

– *Mit üzenhet Magyarföld falu története Magyarföldnek, az országnak?*

A templom kijelölt helye és az alapfa

– Kikerülve a túl magasztos szavakat, a szimbolikus tartalmán túl: bár elcsépeltem és sokszor hiteltelenné tett szó az összefogás, a közös gondolkodás, de ahogy magunkban igyekszünk létrehozni olyan lelki nyugvópontokat, ahol igyekszünk megnyugodni, erőt merítünk, ugyanúgy kell egy közösségnek is megtalálni azt a nyugvópontot, lelki feltöltődésre alkalmas helyet, ahol jó csöndben lenni. Ez az elsődleges célja ennek a templomnak. Valóban, van ennek egy különös jelentése is: Magyarföld nevű kis faluban épül fel egy ökumenikus fatemplom. Aki idejön, talán ihletet kap, hogy a maga környezetében, a maga lelkében is hasonlót tegyen.

– *Van-e még álma?*

– Egyelőre az, hogy ezt sikerrel végig tudjuk vinni. Most ez a legfontosabb, hiszen hosszú távon életben tartani, a szellemiségét működtetni igen nagy feladat lesz. Hiszem, hogy a hitélet meg fogja szervezni önmagát, és igazi lelki otthonává lesz a falunak. Ha évek múlva ez teljesül, elégedett leszek.

■ KŐHÁTI DÓRA

Magyarországi Evangélikus Egyház

Honlap: www.evangelikus.hu

Az evangélikus oktatásügy ünnepe

► Folytatás az 1. oldalról

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM) díjátadó rendezvényét megnyitó beszédében Hiller István tárcavezető kiemelte: a pedagógus szakma olyan élethivatás,

az új generációknak, és ez a legnagyobb érték.”

A Magyar Köztársaság oktatási és kulturális minisztere a 2009. évi pedagógusnap alkalmából azoknak a pedagógusoknak, akik életpályájukkal kifejezték elkötelezettségüket a

let kapnak a díjazott pedagógusok. E rangos kitüntetést, melyből mindössze ötöt ítélnek oda egy évben, egyházunk oktatásügyének képviselőiben Mihályi Zoltánné, a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályának vezetője vehette át.

Az oktatási és kulturális miniszter azoknak a pedagógusoknak, akik nevelő-oktató, fejlesztő munkájuk során kiemelkedő eredményességgel, odaadással tevékenykedtek a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, szociális, egészségügyi okok miatt különleges gondoskodást igénylő gyermekek, tanulók segítségével, Teleki Blanka-díjat adományozott. (A Teleki Blanka-díjat első alkalommal 2008-ban adták át pedagógusoknak.) A Teleki-díjas pedagógusok bruttó háromszázezer forintos pénzjutalomban részesültek, és oklevelet, illetve plakettet vehettek át. Az „esélyt teremtő pedagógusok” kitüntetésében idén – többek között – Jantos Istvánné, egyházunk országházi oktatási intézményének igazgatója részesült.

■ PETRI GÁBOR

Jantos Istvánné kitüntetése

amelynek gyakorlása során talán a legközvetlenebb módon tapasztalható meg, hogy milyen jellegű változásokat hoznak az évtizedek. A nevelés, az oktatás, a tudás átadása a jó pedagógus számára olyan mesterséggé válik, amely a mindenkori változásokra is felkészíti a tanulókat.

A díjátadóra meghívott pedagógusokhoz szólva az oktatási tárca vezetője kijelentette: „Önök azok, akik nemcsak tananyagot tanítanak, tudást adnak át, és osztályt fegyelmeznek, hanem szívet és lelket adnak

pedagógus élethivatás mellett, Eötvös József-díjat adományozott. Az 1999 óta kiosztott Eötvös József-díjjal bruttó egymillió-ötszáz ezer forint pénzjutalmat, egy szobrot és okleve-

Május 29-én, pénteken – ugyancsak a pedagógusnap alkalmából – vehette át Gerber Gábor nyugdíjba vonuló gyakorlatioktatás-vezető (Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium, Kőszeg) a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériumban Gógós Zoltán államtitkártól a Nagyváthy János-díjat. (A gyakorlati oktatás terén végzett kiemelkedő szakmai tevékenység elismerésül évente összesen hat Nagyváthy János-díj adományozható.)

Pedagógusnap az Északi Egyházkerületben

Az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola látta vendégül június 8-án az Északi Egyházkerület gimnáziumainak és általános iskoláinak pedagógusait. A Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Területi Bizottságának székházában tartott találkozón a gimnázium igazgatója, Fellegvári Zoltán köszöntötte a megjelenteket, majd dr. Fabiny Tamás, az egyházkerület püspöke Pál apostol életét és munkásságát mutatta be a képzőművészet tükrében.

Válságról válságra! – Hogyan jutottunk idáig? címmel dr. Kocsiszy György, a Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Karának dékánja tartott előadást, melyben a gazdasági válság és a morális problémák összefüggéseit ele-

mezte. A délutáni előadás-sorozat második felében Bányász Mónika, a helyi gimnázium tanára a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrált oktatásának specifikumait és lehetőségeit ismertette.

A pedagógusnap alkalmából a jelenlevők külön is köszöntötték hatvanadik születésnapján dr. Kocsiszy Györgyöt, valamint az Eötvös József-díjjal kitüntetett Mihályi Zoltánnét, a Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási Osztályának vezetőjét. Záróahítatában Buday Barnabás iskolalelkész az evangélikus identitás sokszínűségét és a reformátori alapelvek ma is aktuális érvényességét emelte ki.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

► Egyházak és felekezetek vezetői látogattak az MTV új gyártóbázisára. A neves közéleti személyiségek találkoztak az intézmény vezetőivel, és megáldották a Vallási és Egyházi Szerkesztőség szobáit.

A Vallási és Egyházi Szerkesztőség munkáját alapvetően meghatározza az egyházakkal és felekezetekkel 1999-ben kötött szerződés. Az egyházi műsorok heti több mint kétszáz percnyi adásideje alapján az MTV az ötödik helyet foglalja el az európai televíziók sorában. A tematikus műsorok mellett a két közszolgálati csatorna megkülönböztetett figyelmet fordít az egyházi ünnepek műsorkínálására is.

A vallási intézményekkel kiépített harmonikus kapcsolatnak is köszönhető, hogy június 5-én a Magyar Televízió új székházába látogatott dr. Erdő Péter bíboros, prímás, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Steinbach József református püspök, dr. Fabiny Tamás evangélikus püspök, Schöner Alfréd főrabbi, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem rektora, dr. Mészáros Kálmán, a Magyar Baptista Egyház elnöke, valamint Imrényi Tibor, a Magyar Ortodox Egyházmege

címzetes esperese. Az egyházi vezetőket népes küldöttség kísérte el az obudai épületbe.

„Az új médiaüzemben szív és megújuló erő kell, hogy napról nap-

mediatörvényben rögzített feladatunk, de egyben önként vállalt tevékenységünk is. Ebben az értelemben pedig Önökkel együtt ugyanazt a célt szolgáljuk: közösséget építünk.”

egyben röviden szóltak is az egybe-gyűltekhöz.

Dr. Erdő Péter az egyházalapító Péter kiválasztásához fűzte gondolatait: mindannyian, akik a szer-

Schöner Alfréd, Czeglédi László (a Magyar Televízió Közalapítvány kuratóriumának elnöke), Fabiny Tamás, Erdő Péter, Steinbach József, Mészáros Kálmán és Csoma Áron

ra betölthessük küldetésünket – hangsúlyozta a vendéglátó, Medveczky Balázs alelnök. – Az emberek megszólítása, informálása, tanítása a

A küldöttségek vezetői megáldották a hívők hiteles tájékoztatására két évtizede alapított Vallási és Egyházi Szerkesztőség szobáit, s

kesztőségben dolgoznak, egy nevet, egy új küldetést kaptak. Ennek megtalálásához és életre váltásához kérte Isten áldását. Steinbach József az

Nyelvében él...

Duna Televízió. Istenem, de szép volt, amikor végre megkezdhettem adásomat! A Kárpát-medence és a nagyvilág minden magyarját összekapcsolta a műhold.

A Délvidéket, ahol a magyar házakra pingált erőszakos, fenyegető szövegek uszítanak a magyar szó ellen...

Bukovinát, a világtól elzárt falvakat, ahol még beszélnek az archaikus magyar nyelvet, de a Miatyánkot nem szabad magyarul imádkozni...

Kincses Kolozsvárt, ahol Mátyás román király, ahol a Bolyai Egyetem Babeş-Bolyai lett, és ahol egy magyar nyelvű felirat elhelyezéséért el lehet bocsátani a tanárt...

Székellyföldet, ahol még őszinte a magyar szó, ahol a kézfogásban benne van a bizalom...

Csiksomlyót, ahol evangélikus, katolikus, református egyformán megvallhatja hitét, magyarságát...

Kárpátalját, ahol a nagy-nagy szegénység mellett is szívesen megvendégelik az anyaországból odatérteket...

Vagy akár a Felvidéket, ahol megkezdődött a sok száz vagy éppen ezeréves magyar földrajzi nevek szlovákosítása...

És a Duna Tv reményt adott, magyar szót, magyar üzenetet. Hirdette az összetartozást határon innen és túl, tizenötmillió magyar sorsát a közös történelemben, kultúrában, sajátos népművészetben, zenében, gondolkodásmódban. Közlebb hozott bennünket egymás és mások megértéséhez, megtudtuk, minek örül egyik, miért sír a másik, jó volt érezni, hogy sokan figyelünk egymásra, hogy sokunknak fontos a másik magyar.

És eljött az igazság pillanata: a „Dunára” kapcsolva egy akciófilm képsorai peregnék (május 2., 21 óra, Copland). Talán valamilyen rendőr-őr a helyszín, civil és egyenruhás rendőrök ordítanak. Az első trágárságnál azt hittem, rosszul hallok, de nem, mert dől a mocsok mindegyik szájából „ékes” magyar nyelven. Aztán már nem hangzott el úgy mondat, hogy ne lett volna benne a sajnos, ma már folyamatosan hallható felszólítás – az egyébként csak két ember-

re tartozó – intím tevékenységre. Öt percig bírtam, aztán elkapcsoltam. Kényelmetlen, rossz érzésekkel, kabán ültem.

Mi történt? A média feladata lenne a trágárság legalizálása?

A Duna is egyre szennyezettebb...

Nem vagyok álszent, tudom, halom, hogy a még alig serdült kisfiú, kislány is teljesen tudatlanul – megkockáztatom, ártatlanul – szinte köztöszöként használja. Persze, hiszen lépten-nyomon ezt hallja, látja, nem is gondol a tartalmára, úgy hiszi, ez így „menő”, így csinálják a nagyok is!

Tehetetlenül nézzük, ahogy a mérhetetlen mennyiségű szenny, mocsok és trágárság ömlik ránk a televízióból, rádióból. Arra hivatkoznak, hogy a kereskedelmi adók önállóak. A céljuk világos: ész nélkül vásárló, konzumidióta, szellemileg igénytelen, csak magával törődő egyedek formálása.

A Duna Tv eddig tiszta forrás volt, melynek vizéből jókat lehetett kortyolni. Honnan került a szennyeződések az éltető vízbe? Senki nem ellenőrizi, hogy milyen szinkronnal jelennek meg filmek? Biztos, hogy az eredeti szöveg is trágár, vagy csak „valakik” úgy gondolják, nekünk ez így jó? (Arra gondolni sem merek, hogy a „valakik” kifejezetten így igénylik!)

Határon túli testvéreinknek a szülőföldjük mellett csak az anyanyelvük maradt! Ez az ékes, gyönyörűséges anyanyelv. A mi magyar nyelvünk, amely egyedülálló a világban, melyhez hasonló sincs, amely gazdag szókinccsel, különlegességével egyedi gondolkodásmódot, kreativitást eredményez, mely megmaradásunk egyetlen esélye!

„Nyelvében él a nemzet.” Kérdés: meddig?

■ CZIBUR LÁSZLÓNÉ

Áldásos munka

Egyházi vezetők a Magyar Televízióban

elbizonytalanodott emberiségre utalt. A püspök aláhúzta: minden ember várja, hogy megszólítsák, de csak Isten igéje lehet a legfőbb kapaszkodó.

Dr. Fabiny Tamás a média szerepéről beszélt. Mint mondta, a médiának hármas szerepe van: az információ, az edukáció és a rekreáció. Jelen világunkban az első kettő kárára az utóbbi tolokodik előre. Az egyházi vezető kérte a jelenlevőket a tájékoztatási és a nevelési feladatok megerősítésében. Schöner Alfréd egy jeruzsálemi szent könyvből idézett: „Vannak emberek, akiknek szíve helyén kő van, s vannak kövek, amelyekben szív dobog.” A főrabbi azt kívánta a hallgatóságának, hogy érző szívű emberek népesítsék be az új gyártóbázist. Dr. Mészáros Kálmán csatlakozott az előbbi gondolathoz, szavai szerint egy új székház egyben új korszakot is jelent. Isten azt áldja meg, ami szerinte való, s egyben kívánta, hogy az e falak közt végzett munka is az Úr akaratát szolgálja.

A vendégektől Dobos Menyhért közéleti igazgató búcsúzott el. Megköszönte a kis közösség munkájának megszenteletését, amely az új gyártóbázison új erőt adhat munkatársainak.

■ Cs. Z.

89. gyásznap

▶ Talán a vasárnapi európai parlamenti választás közelsége is szerepet játszott abban, hogy a kereknek éppenséggel nem mondható évforduló ellenére keresztény közösségek is szokatlanul sok helyütt emlékeztek meg múlt hét végén az 1920. június 4-én aláírt trianoni békediktátumról. Evangelikus egyházunk két jelentős társadalmi megemlékezésen is képviseltette magát.

Zebegényben, a Kálvária-hegyen álló kápolnában nem csak évente egyszer, de – 2001. június 4-e óta – minden délután pontban fél ötkor megkondul a nemzeti emlékezés harangja. A harangot öntető alapítvány és a Hegyvidéki Trianon Társaság szervezésében azonban valójában

nek *Karl Josef Rauber* érsek, apostoli nuncius, *Tőkés László* Király-hágó melléki református püspök és a testvéregházak számos más lelkes vezetője. A világi megszólalók sorában idén – többek között – *Koltay Gábor* filmrendező és a példásan „önkormányzott” Zebegény – evangélikus – polgármestere, *Sinkó Vilmosné* köszöntötte a népes gyülekezetet.

„Ezt minden magyar embernek egyszer látnia kell!” – hirdeti magát a várpalotai Trianon Múzeum. A magyarság talán legnagyobb traumáját 2004 óta dokumentáló intézményben múlt szombaton újabb emléksobák nyíltak. Ezek egyike *Reményik Sándor* evangélikus költő életművét mutatja be. Ezért is szerepelhetett a trianoni évforduló alkalmából rendezett emlékünnepele hivatalos prog-

már tizedik alkalommal hirdettek meg nemzeti zarándoklatot az idei gyásznapon a Dunakanyar festői településére.

A szervezők kezdettől ügyeltek arra, hogy lehetőleg valamennyi magyarországi keresztény felekezet képviseltesse magát a délelőtti ökumenikus istentiszteleten. A Magyarországi Evangelikus Egyház színeiben rendre *Smidéliusz Zoltán* volt püspök helyettes és *Szeverényi János* országos missziói lelkész (*képkönyv*) közvetíti az evangéliumot az emelkedett szabadtéri együttlétben, de volt már közreműködője az istentisztelet-

ramjában kiemelten az evangélikus templomban tartott hálaadó istentisztelet, melyen – *Tóth Attila* helyi lelkész liturgiai szolgálata mellett – *Gregersen-Labossa György* szombathelyi lelkész hirdette Isten ígését. Ezután a múzeumban a költő nevét viselő szombathelyi evangélikus általános iskola diákjai adóztak *Reményik Sándor* emlékének.

A várpalotai Trianon Múzeum tehát *Reményik Sándor*-emléksobával bővült, amelyet – úgy gondoljuk – egyszer már csak ezért is minden magyar evangélikusnak látnia kell.

■ T. PINTÉR KÁROLY

MEGJELENT A CREDO KÜLÖNSZÁMA

Élő kövek egyháza – Az evangélikus megújulás stratégiája

A *Credo evangélikus műhely* különszáma azzal a céllal jelent meg, hogy az egyházunk fejlesztését célzó munka eddigi dokumentumait nyomtatásban hozzáférhetővé tegye. Olvasható benne a tervezett stratégia első vitaanyaga, illetve az ehhez érkezett hozzászólások. A Luther Kiadó gondozásában megjelent kötet szerkesztője *dr. Fabiny Tamás, Pröhle Gergely* és *Bogdányi Gábor*.

A püspök és az országos felügyelő a bevezetőben a következőképpen vall az ügy fontosságáról: „Egyházunk vezetése, felismerve a hosszú távú és országosan összehangolt egyházfejlesztés szükségességét, 2007 tavaszán kezdeményezte az evangélikus stratégia kidolgozását. A Magyarországi Evangelikus Egyház Zsinatának döntése alapján egy munkacsoport készítette el a stratégia tervezetét, melybe a legfontosabb fejlesztési szempontok kerültek.

Egyéves munkánk eredményét 2008 nyarán, a Szélrózsa találkozón hoztuk nyilvánosságra, s ezzel elindult a stratégiatervezet vitája. Az internetről letölthető anyag azonban mindeddig nem jelent meg nyomtatásban – ennek a hiánynak a pótlására nyújt alkalmat a *Credo* tematikus száma. Szeretnénk a lehetőséget megragadni és a vitaanyagon túl egy csokorra való véleményt, reflexiót is közreadni. Felkérésünkre sokan tollat ragadtak, lelkészek és nem lelkészek, ismert értelmiségiek, hogy nézeteiket megosszák velünk a stratégiatervezet kapcsán. Sokszínű képet láthatunk-olvashatunk, hiszen teológusok és szociológusok, egyházban élők és világi rokonszervezők véleménye egyaránt megjelenik lapunk hasábjain.

A stratégia vitájában fontosnak tartjuk, hogy minél több szempont megjelenjen. Reméljük, sokak számára meggyőző bizonyíték a *Credóban* bemutatott anyag sokszínűsége. Természetesen ezzel korántsem zárult le a vita: bárki közreadhatja véleményét a stratégia honlapján (<http://strategia.lutheran.hu>) vagy a később szervezendő rendezvényeken.

Adja Isten, hogy a vita mozgósítsa evangélikus egyházunkat, és az »élő kövek« egyházának felépüléséhez vezessen.”

Trianon dunaújvárosi emlékezete

Június 4-én felemelő templomi együttlét és ünnepség keretében emlékeztek Dunaújvárosban a trianoni békediktátum tragédiájának 89. évfordulójára. A helyi evangélikus gyülekezet hívására sokak jöttek el arra az áhítatra, melyen *Czenthe Miklós*, az Evangelikus Országos Levéltár igazgatója tartott – személyes hangvételű – előadást.

A templomból a templomkertben lévő trianoni emlékműhöz vonult a gyülekezet – azzal a zászlóval, amelyet a Nemzeti Érzelmű Motorosok hoztak magukkal a református templom elől. A motoros menet a református istenháza tornyában pontban délután fél ötkor, a békediktátum aláírásának időpontjában megkondult harangok szavára kezdte meg vonulását a városon keresztül. Az evangélikus templomkertben maroknyi földkupacokat is elhelyeztek nemzeti színű szalaggal

átkötte. Ezeket zsebkendőkbe csomagolva hozták az elcsatolt országrészekből. A koszorúzás után az

emlékmű tövében először emelkedhetett a magasba a régi címeres zászló.

FOTO: HOROG LÁSZLÓ

Egy tiszteletbeli magyar

Beszélgetés Bryan Cartledge volt nagykövettel Trianon tragédiájáról

▶ A világtörténelemben is pártját ritkítja a ránk mért első világháborús ítélet. Nem volt nálunk szétszaggatottabb, megcsonkítottabb ország. Nem élt olyan magyar család, amelyet ne érintett volna a békediktátum: egyik a szüleit, másik a testvérét, harmadik a vőlegényét veszítette el. Volt, aki a házát, földjét, mindenét. *Reményik Sándor* költő acélgyűrűt készíttetett magának, és belevéslette: „1920. június 4.,” hogy a nap minden percében érezze az égő fájdalmat. *Sir Bryan Cartledge* angol történész 1980–83 között volt nálunk nagykövet. Mikor nyugdíjba ment egy oxfordi kollégium éléről, hét évet szánt az életéből arra, hogy megírja Magyarország történetét. Hazájában történelmünk avatott ismerőjeként tartják számon, ezért is kérték fel őt a trianoni békeszerződés háttérének, alkuinak feltárására. Könyve – *Trianon egy angol szemével* – a londoni Haus Publishing Ltd által megjelentetett sorozat számára készült.

Harminckét kötetből áll az a sorozat, amelynek a Bryan Cartledge által írt darabja az idei könyvhétre jelent meg magyarul az Officina Kiadó gondozásában. A trianoni évforduló napján „bemutatkozott” kötet elsősorban azzal foglalkozik, hogy milyen szerepet játszottak a konferencián részt vevő államok, és a döntések milyen hatással voltak az érintett országokra. A szerzőt az évforduló estéjén a zsúfolt Litea könyvesboltban kérdeztem munkájáról és régi emlékeiről.

– Az angol kiadást márciusban mutatták be a Londoni Magyar Kulturális Központban – feleli mosolygva. – Az országos bemutató visszhangját nehéz megjósolni, remélem, sok ember megismeri történelmük nagy tragédiáját, és nem bánt senkit. – *Az adatok mindennél többet mondanak...*

– A trianoni békeszerződés egyharmadára – 282 000 négyzetkilométerről 93 000-re – csökkentette Magyarország területét. A lakosság létszáma több mint a felével fogyatkozott: 18,2 millióról 7,9 millióra. Csak a Romániának átadott terület nagyobb volt, mint a megmaradt terület csonka rész. Több mint hárommillió magyar került idegen fennhatóság alá. Magyarország elvesztette minden sós-, arany-, ezüst-, réz-, higany- és mangánkészletét és olajkútjai zömét is. Fenyőerdeinek 97%-át, bükk- és más lombhullató erdeinek 87%-át, tölgyeinek 68%-át vették el, minden hegyi legelőjével együtt. Jól fejlett feldolgozóipara számára csak egy kevés gabona maradt. Mindent egybevetve Magyarország az 1914 előtti nemzeti vagyonának csak 38%-ával rendelkezett!

– Egy ilyen fontos könyv után milyen végső összegzést lehet megvonnai?

– A politikusoknak, államférfiaknak soha nem szabad elfeledkezniük arról, hogy amit fél óra alatt eldöntenek, annak a hatása is csak rövid ideig fog tartani. 1920-ban nem jól cselekedtek a győztesek, sok hibás döntést hoztak, de ezeket megoldá-

zójához hű államférfi, aki mindkét diktatúrának útjában állt. Szinte hajtóvadászat folyt ellene a Gestapo részéről, és szovjet börtönkórházban halt meg.

– Magyarországon ma is óvatosan kezelik Trianon problémáját.

– Ezért is próbáltam összefoglaló munkát írni. Önök, magyarok keveset tudnak az előzményekről, ezeket én részletesen megrajzoltam. A különböző delegációk felépítéséről és nézetéről, a nem szünő magyarellenes propagandáról. Múltba tekintő kritikával kell nézni Trianont. Persze könnyű ma okosnak lenni – akkor nagyon nehéz volt. Hiba, hogy Önök mindent Trianonra vezetnek vissza. Iszonyúan nehéz, majdnem lehetetlen, de mégis meg kell találni a remény szavát!

– Milyennek látja a magyarokat?

– A magyarok hajlanak arra, hogy igaznak higgyék azt, amire vágyoznak. Ez azért van, mert történelmük nagy fordulópontjain hihetetlennek

Sir Bryan Cartledge könyvei magyar fordítójával, Bánki Veronikával

ni valószínűleg csak az Európai Unió határain belül lehet. Magyarország már tagja, a szomszédos országoknak is csaknem mindegyike. Az unió nagy hangsúlyt fektet az emberi jogokra, remélhetőleg meg fogja védeni a határon túli kisebbségeket is.

– *A világtörténelmi események sodrában felvillan két magyar politikus portréja...*

– Mindkettőnek az élete szimbolikus jelentőségű. *Károlyi Mihály* hiszékeny, naiv vezető volt, aki túrtette, hogy a válságos napokban az erőszakos kommunista gépezet letiporja az országot. *Bethlen István*

tűnt, hogy a helyzet még rosszabb lehet. De amikor ez bekövetkezett, mindig túléltek, és talpra álltak.

– *Beszélgetésünknek azt a címet adom: Egy tiszteletbeli magyar.*

– Nagyon megtisztelő, amit mond. És jólesett a köszönet a könyveimért. Nagyon meglepett az őszinte érdeklődés, a sok ember ebben a különös hangulatú szalonban. Remélem, ha legközelebb Magyarországra jövök, nem ilyen fájdalmas dolgokról lesz szó. A nemzet újjászületéséről fog beszámolni tehetséges és lelkes fordító, *Bánki Veronika*.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

FOTO: KASS JÁNOS

Lassíts le!

Az élet egyre nagyobb és nagyobb tempót diktál. Van olyan gyorsétem, ahol már hitelkártyával is fizethetsz, így tíz másodperccel korábban juthatsz a rendelésedhez. Az autópályákon láthatsz olyan embereket, akik képesek kockára tenni az életüket, csak azért, hogy néhány perces előnyhöz jussanak. Mindenki rohan.

Olvastam egy újságcikket arról, hogy a mélyhűtött narancslé eladhatósága csökken, mivel az emberek nem akarják a felolvasztással tölteni az idejüket. Egy másik cikkben ez állt: „Az emberek manapság túlpörgetettek, túlfeszítettek és túlszűfoltak. Ebben a világban a család és a munka közötti határvonal megszűnőben van. Mindenki mobil, és a nap minden percét beosztják, óvodai, iskolai vagy iskola utáni programokra és tíztizenkét órás munkaidőre. Ez az életmód annyira új, hogy az antropológusok még csak most tanulmányozzák, hogy milyen hatást fog ránk gyakorolni.”

De ennek az eredményét én előre meg tudom mondani. A Biblia nagyon tisztán fogalmaz arról, hogy az örült tempónak milyen hatása lesz az életünkre. A túlhajszolt életstílus következményei: sokkal feszültebbnek érzem magam; elveszitem az örömet; romlik a teljesítőképességem; nem hallok Istent.

Hogyan foghatsz hozzá a lassításhoz?

Hagyd abba a mindig többet akarást. Légy őszinte! Mi hajt vagy motivál? Miért kell, hogy mindig több és több dolog legyen a tiéd? „Jobb egy marokra valót szerezni nyugodtan, mint két marokra valót hajszoltan és hasztalan erőlködéssel.” (Préd 4,6)

Az ambíció hasznos, de kontroll nélkül vagy ha nincsen összhangban az értékrendeddel, az egyik legpusztítóbb dolog. Sok kimagasló eredményt elérő ember motivációja a bizonytalanságból fakad. Eredményeinkkel akarjuk igazolni értékünket. Mindaddig, amíg így gondolkodol, túlhajszolt leszel, és nem találsz megelégedést. Légy elégedett azzal, ami vagy, és akié vagy. Fejezd be a hasonlítgatást.

Tanulj meg nemet mondani. Ez egy tízezer dollár értékű időmenedzsment-szeminárium egy szóbán: nem. Sokunk már teljesen „sebességfüggő”. Egyszerűen csak mondj nemet. „Csapdába esik, aki meggondolatlanul odaszentel, mert a fogadalomtétel után hiába bánkodik.” (Péld 20,25)

Van „elvégezhető dolgok listája”. Azt hiszem, nagy hasznunkra lenne az „el nem végzendő dolgok listája” is! A kettő eredménye „a legfontosabb dolgok listája”. Gyakorold a lassítást. Vedd le huszonnégy órára a karórát; hagyd az autót a legtávolabbi parkolóban, mikor vásárolni mégy; vagy állj be a leghosszabb sorba, mikor a szállodából kijelentkezel! Lassíts le!

Engedelmeskedj a negyedik parancsolatnak. A Biblia Alkotónk használati utasítása az élethez. Tele van nélkülözhetetlen alapelvekkel. Ezek azért vannak, hogy védjenek bennünket, hogy sokkal könnyebb és kevésbé feszült legyen az életünk. „Hat napon át dolgozz, és végezd mindenféle munkádat! De a hetedik nap a te Istenednek, az Úrnak nyugalomnapja.” (2Móz 20,9–10)

A nyugalom és a pihenés parancsolata ugyanolyan alapelv, mint a „ne ölj” vagy „ne lopj”. Végy ki egy napot minden héten arra, hogy feltöltődj. Használd ezt a napot pihenésre, érzelmi regenerálódásra és arra, hogy újra megtaláld a lelki életed középpontját – vagyis istentiszteletre. Minél több időt töltesz Istennel, annál nyugodtabb leszel.

Várj Isten időzítésére! Vajon jobb-e mindig a gyorsabb? A türelmetlenség egyenlő az Isten iránti bizalmatlansággal. Isten tudja a legjobban – vagy mi? Az erre a kérdésre adott válasz drámai hatással van a feszültség-szintre. Istennek van terve és időbeosztása a számodra. „Szépen megalakított mindent a maga idejében, az örökkévalóságot is az emberi értelem elé tárta, de az ember mégsem tudja felfogni Isten alkotásait elejétől végig, amelyeket megalakított.” (Préd 3,11)

Az élet több, mint a mindig többet akarás. Lassíts le!

■ WHIT CRISWELL
(Forrás: Monday Manna)

Rabok kenyerét ettük

Evangélikus börtönlelkészek konzultációja a győri büntetés-végrehajtási intézetben

Nagyszerű programot szervezett Jánosa Attila győri evangélikus lelkész, aki már kilenc éve végzi a börtönmisszió jézusi feladatát. Május 28-án egy teljes napot töltöttünk e szomorú és szükségszerű intézetben. Börtönlelkészek, a Magyar Testvéri Börtöntársaság ügyvivője, egyházunk cigánymissziós referense (aki cigány testvéreket hozott magával) és a börtönparancsnoka órákon át tanácskoztak, és reménykeltően terveztek.

Az egyházunk evangélicizációs és missziói bizottsága által szervezett éves missziói konzultációkon is igyekszünk az egyes munkaágakban

hály Attila büntetés-végrehajtási ezredes, intézetparancsnok köszöntötte, és a fogvatartottak és fogvatartók közötti kapcsolatról beszélt, hangsúlyozva a közös felelősséget. Az intézet mindennapi életét Szurdi Beáta százados mutatta be.

Jánosa Attila előadása a börtönlelkészi szolgálatról még a bennfenteseknek is sok újat adott. (Az előadás kivonata megjelenik a *Hid* evangélikus missziói magazin júniusi számában, a teljes szöveg pedig elolvasható az Evangélikus Missziói Központ honlapján: <http://misszio.lutheran.hu>.)

Jézus kijelentésében így olvassuk: „...börtönben voltam, és eljöttetek hozzám.” (Mt 25,36) Ez többek között azt is jelenti, hogy Jézus ott van a börtönökben. Ő azonosítja magát a bűnösökkel (ugye milyen nehezen érthető ez?). Az egyháznak követnie kell Mesterét: hirdetni kell a szabadulás evangéliumát raboknak rácsokon innen és túl, cigányoknak és nem cigányoknak.

Általános tapasztalat a félelem és az érdektelenség a gyülekezetek részéről mindkét területen. Építeni kell a kapcsolatot az egyházközösségek és a missziói munkaágak között. A

– a férfi-, női, börtön-, kórház-, cigány-, alkoholbeteg-misszióban – szolgálókat egy csapatba szervezni, hogy a különböző munkaágak is megismerjék egymás szolgálatát, és keressék a kapcsolódási pontokat. Jó kezdeményezés volt ez most Győrben: a börtönmissziósok együtt gondolkodtak a közös felelősség jegyében a cigánymissziósokkal.

A tanácskozás elején e sorok írója áhítattal szolgált. A vendégeket Mi-

Bakay Péter előterjesztésében terítékre került a cigánymisszió elodázhatatlan ügye. A cigánymissziós referens rámutatott arra, hogy a börtönökben jelentős számú cigány származású fogvatartott miatt is szükséges „összedolgozni” a két munkaágnak.

A beszélgetés mellett tanulságos volt bejárni az intézetet, amelynek ebédlőjében fogyasztottuk el a fogvatartottak által készített finom menüt.

győri találkozás gyakorlati eredménye az, hogy a sárszentlőrinciek – cigányok és nem cigányok – meghívást kaptak a győri börtönbe egy missziói alkalom megtartására. A meghívást viszonzották a lőrinci testvérek: a börtönlelkészek meglátogatják majd a cigány közösséget a tolnai faluban.

Kedves Olvasók! Ne felejtjük a parancsot: „Menjetek...” (Mt 28,16–20)

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Fekete köröm

■ KOCSZOR TAMÁS

– Ezt ráfestetted a körömödre?
Ránézek a kislányra, aztán a kezemre. Néhány hete egy nagy szerényt rakodtunk, véletlenül ráesett az ujjamra. Akkor nem is fájt hirtelen, hideg is volt, dolgoztunk is nagyon. Aztán másnap már kínzott kegyetlenül, végül megfeketedett a köröm. Olyan régen volt már, el is felejténem, de a kislány nem engedi.

Az óvodában ülünk egy padon. Mindenki gyülekezik, óriási a túlekedés, megünneljük hamarosan az udvarra, ott lesz a foglalkozás is. A hely nagyon szűk, az óvónők próbálnak úrrá lenni a forgatagon. Míg rendeződik ez a vidám káosz, ott ülök az alacsony öltözködős padon, a kislány mellettem. Viszolyogva nézi a körömöt. Elrejténem, de nem lehet. Próbálok inkább tudományos lenni.

– Nem festettem. Ráesett egy szerény, és alatta összegyűlt a vér, az tetten ilyen feketévé.

Odajön egy másik is. A kezem, mint egy gusztyustalan élőlény, víz-

gálatuk tárgyává lesz, grimaszolva undorkodnak. Egy okos fiú is odalép.
– Volt ilyen apukámnak is, le fog majd esni.

– Remélem, már nem, elég rég volt. Inkább majd szépen lenő – mondom.

Kis vita támad közöttük, ez alkalmat ad arra, hogy az ujjam gyorsan elrejtsem a gitártok egyik beszögellésébe. Hirtelen egy régi vers ötlék fel bennem a semmiből. Gyerekkorunkban, amikor még együttesedít játszottunk, András hozta ezt a szép bünbánati sort, talán ő is írta: „Fekete köröm lettem gyönyörű testednek.”

Ahogy ott ülök az óvodásokkal egy magasságban, megértem, mi is vagyok Isten testén. Így rejteget engem is valami kozmikus gitártok beszögellésébe, szégyenkezve. Nem tud szabadulni tőlem, az övé vagyok. Hordoz, míg tisztává nem leszek. Mennyi idő még?

A tömeg lassan oszlani kezd, kinyílik az ajtó, a szabadság kiszippantja a gyereksereget az udvarra. Feltápszokodom nagy nehezen. A kislány is felpattan, velem jön. Ahogy megünneljük a kislányt, váratlanul megfogja fekete körömös kezemet.

HETI ÚTRAVALÓ

Krisztus mondja: Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket elutasít, engem utasít el. (Lk 10,16)

Szentháromság ünnepe után az 1. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéiben maga a szent Isten hív minket.

Figyeljünk a hívő szókra! „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket minden lelki áldással a Krisztusban” (Ef 1,3; LK) Az egyházi esztendő ma kezdődő második feléve sem ünneptelen, hiszen a keresztények nemcsak vasárnap, hanem mindig, egész életükkel az Úr halálát és feltámadását hirdetik, és tanúskodnak szeretetéről. „Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is öbenne. Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.” (1Jn 4,16b.21) De ne úgy, mint a névtelen gazdag, aki nem pénze miatt jutott a pokolba, csak azért, mert nem ismerte fel az előtte fekvő koldusban a testvérét. S Lázárt sem szegénysége üdvözítette! A választ már mezei beszédében megadta Urunk (lásd Lk 6,20–26). Ám akik elzárkóznak Isten hívő szava elől, azokat – amint Ábrahám mondta a példabeszédbeli gazdagnak – „az sem győzi meg, ha valaki feltámad a halottak közül” (Lk 16,31). Ezért ma, ha az Úr szavát halljuk, ne keményítsük meg szívünket, miként Korazin, Bétsaida és Kapernaum népe, amely nem fogadta be Jézusnak a maga előtt, kettesével kiküldött hetven(két) tanítványát, akik ezt hirdették: „Elközelített az Isten országa.” Az Úr azonosítja magát mindenkor tanítványával, heti igénk bizonyossága szerint, miként ő egy az Atyával, ezért mondja, hogy „aki engem elutasít, az azt utasítja el, aki elküldött engem” (Lk 10,9.16b). Júda királya is elutasította Isten szavát. Jeremiás leírta jövendöléseit, s Bárúk felolvasta őket böjt napján az egész nép előtt; de Jójákim elégette a tekercset. S Bárúk, Jeremiás diktálása után, újból leírta Isten ítéletét: „...el fog jönni a babilóniai király, elpusztítja ezt az országot...” (Jer 36,29) Ma sem sokan hallgatnak Isten igéjére; te azonban „hagyjad az Úrra a te utadat, bízzál benne, majd ő cselekszik!” (GyLK 700,5) Pál nyíltan hirdette Isten evangéliumát, úgy, „mint akik nem az embereknek akarnak tetszeni, hanem a szívüket vizsgáló Istennek. (...) kérve kértünk titeket: éljete az Istenhez méltó módon, aki az ő országába és dicsőségébe hív titeket.” (1Thessz 2,4.12) Jézus hívása ma személyesen neked szól: „Kövess engem!” (Jn 21,19) Az Úr tudja, hogy te miként (jobban?) szereted őt, és milyen (agapas vagy fileis) szeretettel. Ám Jézus tovább kérdez: „Mert ki a nagyobb? Ugye az, aki az asztalnál ül?” (Lk 22,27) Ő egész életével, halálával s feltámadásával szolgált nekünk; ha mi elfogadjuk váltóságát, és hiszünk öbenne, majd együtt eszünk és iszunk az ő asztalánál az ő országában. Pál Jézusért viselt fogsága is az evangélium terjedését szolgált; a pogánymisszió folytatódik: „Krisztust hirdetik, és én ennek örülök.” (Fil 1,18) Luther összegezte: „Isten nem szorul a mi cselekedeteinkre. Így hát a szív a felebaráti szeretethez lát hozzá. Hirdeti néki az evangéliomot.” „Te örök evangéliom, / Te légy vezérem utamon!” (EÉ 287,4)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

MEGHÍVÓ

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel meghív minden érdeklődőt Kodácsy-Simon Eszter tanár Paul Tillich teológiájának jelentősége a természettudomány és a vallás kapcsolatában című doktori értekezésének nyilvános megvitatására június 17-én, szerdán 16.30-kor az Evangélikus Hittudományi Egyetem (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10-es számú tantermében. A doktori értekezés egy példánya megtekinthető az egyetem könyvtárában.

Hálaadás tizenöt évért

Újrarendezésének tizenötödik évfordulóját ünnepelte az elmúlt héten az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma, Szakiskolája és Kollégiuma. A bensőséges, meghitt hangulatú ünnepség istentisztelettel kezdődött a gyülekezet templomában, ezzel is jelezve: van kinek hátát adni az elmúlt évekért. *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspök Saul és Dávid történetével világított rá, milyen fontos az újrakezdés, Isten megvalósuló, újjáteremtő áldása.

Az iskola épületében folytatódó ünnepség keretében megszólalt *Bagyin József*, Aszód volt polgármestere, *dr. Frenkl Róbert* volt országos felügyelő, *Nagy Tamás* építész, a jubiláló intézmény tervezője, *Platthy Iván* nyugalmazott államtitkár, valamint *dr. Roncz Béla*, az aszódi középiskola igazgatója, akik valamennyien tanúi voltak az evangélikus oktatás aszódi újjászületésének. Egyenként számoltak be emlékeikről, tapasztalataikról és örömeikről, látva a jól szervezeten működő iskolát. Mindezek után *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület

Aki a frissen ültetett csemetét öntözi: *dr. Roncz Géza* iskolaigazgató

let püspöke adta át jókívánságait az intézmény dolgozóinak.

Az emlékezést a diákok tették felejtetlenné műsorukkal. S hogy hálaadásuknak kézzelfogható jele is legyen, mint minden jubileumi évben, most is faültetéssel járultak hozzá az oktatási komplexum szűkítéséhez. Az ünnepség az iskola névadója, egykori diákja, *Petőfi Sándor* mellszobrának megkoszorúzásával zárult.

■ SIMON ATTILA

Kinek mit hoz a szünidő?

▶ **Mikor megkezdődik a szünidő, úgy érzed, szinte lebegsz a levegőben. Könnyűnek és felszabadultnak érzed magad. Nincs több gyomorgörcs, fejfájás, nincs több álmatlan éjszaka. Felszabadulsz a folyamatos elvárások, az óráról órára való megfelelés kényszerének terhe alól. Kiszabadulsz az iskola és az osztályod rendszeréből, kilépsz abból a szerepből, amelyet az osztályban eljátszol, vagy el kell játszani. Nagyon sóhajthatsz, végre szabad vagy! De mit kezdsz a szabad időddel? Hogyan lehet hasznos a nyarad?**

Könnyű lehet annak, akinek már színes a naptára, mert táborból táborba vagy ismerőstől ismerősig utazhat hazánkban vagy külföldön, egyedül, barátokkal vagy éppen a családdal. A rengeteg új élmény „feltankolása” feltölti, szinte újjászüli az embert: megismered önmagad különböző, új élethelyzetekben. Ismeretségeket, barátságokat köthetsz, beszélgethetsz (talán idegen nyelven is), kipróbálhatsz olyasmit, amit korábban még soha (barlangászás, kagylógyűjtés, búvárkodás és így tovább). A napjaid így igazán élménydúsak és gyorsan telnek majd. A világ megnyílik előtted.

De nehéz lehet annak, akinek leszűkül vagy bezárul a világ a szünidő kezdetével. Aki többet van otthon a szünetben, mint bárhol máshol, ráadásul egyedül. Magányosnak érzi magát, akinek nincs a közelben barátja, mert messze kerül az osztálytársaktól. Talán szomorúságot is érezhet.

Azt gondolom, egy percig sincs ok ilyenkor sem a csüggedésre! Vegyél elő egy papírlapot, és írd fel a terveidet a közel- és a távolabbi jövőre. Így lesz egy kis gyűjteményed arra az esetre, ha úgy érzed, igazán nem tudod, mit is kezdj magaddal a látszólag tengernyi szabad idődben. Lesz néhány támpontod, amelybe bele tudsz kapaszkodni, amely kimozdít.

Egy pár tipp: gondold végig, mit szeretnél otthon, a szobádban vagy a lakásban változtatni, átrendezni, lefesteni-kifesteni. Mi szorul javításra, átültetésre? Vagy melyik könyv az,

SZÓSZÓRÓ

Rovatgazda: *Balog Eszter*

amelyet nagyon szeretnél elolvasni. Ha kertes házban laksz, azt is átgondolhatod, hogy milyen hasznos munkának tudsz nekilátni odakint. Aztán gondold végig, hogyan tudnál felkészülni a jövő tanévre! Mit tudsz esetleg előre beszerezni, elolvasni? Azt is áttekintheted, mire nem jutott idő az iskolaidő alatt.

Ha úgy érzed, szeretnél kimozdítani, keress fel egy közeli uszodát, vagy ha módodban áll, természetes tavat. Ha tudsz: biciklizz, fuss, mozogj. Ha úgy érzed, hogy kevés idő jutott a zenehallgatásra, akkor kérj kölcsön új CD-eket, és pihenj, kapcsolódj ki a zenehallgatás közben. Sőt keress koncertlehetőségeket a környezetedben. Olyan filmeket nézz, amelyek értékesek – a céltalan, órákon át tartó tévézést kerüld. De jelentkezhetsz nyelvtanfolyamra is, ha mégis tanulni, felkészülni vágyasz!

Nagyon valószínű, hogy lakóhelyeden vagy a közelében van evangélikus lelkész, akit felkereshetsz, akivel beszélgethetsz. Talán nem késő az sem, hogy te is elmehess táborozni a gyülekezet (vagy éppen az egyházmegye) ifjúságával. Talán még az sem, hogy segítsd a gyülekezet gyermektáborában – persze ha szívesen vagy kisebb gyerekek között. Szerintem a segítség mindig jól jön egy táborban, és lehet, hogy pont rád vár egy táboros csapat!

Láthatod, nyáron nem áll le az élet számodra sem. Sőt! Talán lassan te is lesz a papírlapod, talán már tudod is, mit szeretnél elsőként.

De bárhogy alakuljon is a nyarad, kívánom, hogy megtanuld jobban megismerni önmagad az iskolától távoli létben, és hogy a lehető legtöbbet megismerhesd ebből a sokszínű, gyönyörű, Isten teremtette világból, amely egyre jobban kezd megnyílni előtted. Töltsd, és hidd: minden nap ajándék, amely meglepetést tartogat neked!

■ BALOG ESZTER

»MÁSOK, AKIK PEDIG UGYANOLYANOK, MINT MI«

Szeretettanuló nap Nyíregyházán

▶ **Sokféle veszély leselkedik gyermekeinkre. A jólétben és biztonságban nevelkedőkre például a közöny is. A szegénysorban élő, bajba jutott emberek iránti érzéketlenség. Ha csak messziről és kívülről látnak ilyet, még azt hihetik, nyilván ők olyan sorsot érdemelnek. Lehet. De nem biztos... Megítélni ezt nem is dolgunk. A megértés szándékával odafordulni és segíteni – annál inkább.**

– Először félttem. Mi az Oltalomhoz mentünk, ahol hajléktalanokat látnak el, adnak ott enni, lehet tisztálkodni, szállás is van, és segítünk az ebédeltetésben meg az ágynevelésben...

– Kicsit én is félelmesnek találtam, bár én nem most láttam először hajléktalant. A piac előtt rendszeresen kéregetnek tőlem, amit nagyon furcsállok, mert túl fiatal vagyok ahhoz, hogy adni tudjak. Sok minden miatt félrecsúszhat az életük, sokszor az ital, a drog van a háttérben, és a családjuk kiteszi őket...

– Vagy kiteheti azért is, mert beteg, és nem tudják gondját viselni.

– Én hallottam olyanról, hogy egy férfinak túl korán meghalt az élettársa, és a nő gyerekei üldözték el a lakásból, pedig rendes meg tanult ember volt, és mégis hajléktalan lett.

– Ezt ma hallottad az Oltalomnál? – Nem, régebben, és én nem is ott voltam. Egy másik osztálytársammal mi kórházba vittünk beteget, meg ebédet hordtunk szét a Kertvárosba és a bokortanyákba olyanoknak, akik egyedül élnek, és messze van a bolt, vagy nem is tudnak maguknak főzni. Hogy is hívják ezt? Tanyagondnoki szolgálat!

– Én is az Oltalomnál voltam, a függőkhöz vittek bennünket, hogy beszélgessünk, miért kerültek ide. Egy huszonnyolc éves fiatalember azt mondta, ő azért, mert dolgozott tisztessé-

gesen, éppúgy, mint bármelyik rendes ember, aztán meghalt a szívbeteget párja, aztán olyan sok volt a lakás törlesztőrésze, minden reggel eljött képtelen volt megbirkózni vele.

– Én egy öreg néninél voltam, aki tegnap jött haza a kórházból. A fia is épp meglátogatta, minden reggel eljön hozzá, de aztán mennie kell. Diót pucoltunk, és mesélt a világháborúról. Régen a dédim is mesélt ilyesmit.

– Mi, néhányan lányok az anyaotthonba mentünk, ahol kisgyerekekkel játszottunk meg beszélgettünk. Az anyák általában bántalmazás elől menekültek ide, fél évig lakhatnak itt vagy a tanév végéig, ha iskolás a gyerek... Ha szembejönne velem az utcán egy itt lakó anyuka egy kisgyerekekkel, nem is gondolnám róla... Fura, hogy mások, akik pedig ugyanolyanok, mint mi, ilyen helyzetbe kerülhetnek. Jól meg kell gondolni a választást...

Egymás szájából kapkodják a szót a Nyíregyházi Evangélikus Általános Iskola hetedikesei, hisz annyi minden történt ma, annyi mindent láttak, hallottak, tapasztaltak, amiről azelőtt fogalmuk sem volt. Pedig csak épp bepillantást nyerhettek az emberi nyomorúságba, másrészt röpké benyomást szerezhettek arról, hogyan lehet enyhíteni a szenvedést...

– A Szentlélek ajándéka az is, hogy más emberek segítünk, hogy szeretettel fordulunk feléjük. A pünkösdi jegyében tartott idei tanulói csendesnapon ezért szerettük volna megmutatni az arra vállalkozó gyerekeknek egyházunk diakóniai munkáját – ezt már *Kovács Erzsébet* iskolalelkész magyarázza, utalva az előzményekre is, amikor tavaly, a nevelői csendesnapon a tantestület szembesült az emberi sorsok nehézségeivel és az Oltalom Szeretetszolgálat munkatársainak elhivatott munkájával. – Az evangélikus egyház által fenntartott szeretetintézményekbe vittük el őket, beosztottuk, ki hol segítsen.

– Érzelmekben gazdag gyerekek ők, a kamaszkor összes történéseivel

– *Joó Zoltánné*, az egyik hetedik osztály osztályfőnöke jellemzi így növendékeit. – Ezért és mert támogató család veszi őket körül, gondolhattunk arra, hogy megmutatjuk nekik az életnek ezt a másik oldalát, amivel szerencsére ők nem találkoznak a mindennapjaikban. Szülői értekezleten egyébként megbeszéltük a tervünket a szülőkkel is, és nagyon jó gondolatnak találták, biztattak bennünket: csináljuk!

Harminc gyereket vittünk el a két osztályból, és mondhatom, mindnyájan elgondolkoztak a látottakon. Májris rájöttek, hogy segíteni nem is olyan egyszerű. Az elhatározás persze nélkülözhetetlen, de más is kell! Azokat, akik például az idősek klubjában azt a feladatot kapták, hogy egyszerűen csak beszélgessenek, bizony a nénik segítették át a kezdeti nehézségeken. Sokan megrendültek az élmények hatására, ami engem azért tölt el elégedettséggel, mert amikor a tavalyi nevelői csendesnap után meséltem nekik a hajléktalanokról, arról, hogy ott szenvedélybetegkezelése is folyik, volt, aki kacarászott. Mert ugye az utcáról csak a büdös, mosdatlan, kéregető hajléktalan képe ismerős. Azt akartam, hogy lássák, az Oltalomnál dolgozók az életüket teszik fel arra, hogy segítsenek. És hogy lássák azt is, milyen hálásak azok, akiknek ebben a gondoskodásban részük van.

– Amikor még többgenerációs családok éltek együtt, a család minden tagjának volt dolga, feladata, akár a hat év alattinak is – mondja *Kovács Erzsébet*, amikor a folytatásról kérdezzük. – Az első, amire ráismerhetnek, hogy a gyerekek is tudnak segíteni, a szabad időt nem muszáj haszontalanul tölteni. Erről és még sok minden másról is beszélgetni fogunk. De azt is tervezzük, hogy az iskola többi tanulóival is megismertetjük egyházunk diakóniai munkáját.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Kertvárosi Ifjúsági Vidám Információs Pont – azaz KIVI Pont – nyílt június 2-án Nyíregyháza-Salamonborkorban. A *Társadalmi megújulás operatív program* (TÁMOP) 5.2.5 pályázatán húszmillió forintot nyert a Nyíregyháza-Kertvárosi Evangélikus Egyházközség, ez tette lehetővé az iroda megnyitását. Célja a tanyai területen élő hátrányos helyzetű

Megérett a KIVI

gyermek és fiatalok társadalmi integrációjának elősegítése. A pont ingyenes internetkapcsolatot éppúgy

kínál, mint például pályaorientációs foglalkozásokat, színjátzó kört, angolnyelv-tanfolyamot vagy hittant.

A KIVI Pontot *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke, *Csabay Lászlóné*, Nyíregyháza megyei jogú város polgármestere és *Laborczy Géza*, a kertvárosi evangélikus gyülekezet lelkésze adta át rendeltetésének.

■ CZÖNDÖR ISTVÁN felvétele

június 20.

Harbori és béke
 Evangélikus Országos Múzeum Budapest V. ker. Deák tér 4.
 A Múzeumok éjszakája minden rendezvényére érvényes jegyet június 17-től árusítjuk.

Egy rendhagyó konfirmáció oldalvizén

► **Helyszín: Sajógömör (Szlovákia), időpont: június 7-e, Szentháromság ünnepe. A helyi evangélikus gyülekezetben ma tartják a konfirmációi istentiszteletet. Ruznyák Dezső lelkész – öt nappal korábbi operációja után – kórházban fekszik. Akik a szolgálatot végzik: a sajógömöri gyülekezet énekkara, gondnoka, valamint a budaörsi gyülekezet ifjúsága, lelkésze és felügyelője. Budaörsről negyvenkét fő vesz részt a gömöriek ünnepén. Pontosabban: ezen a közös ünnepen.**

Hogyan kerülnek a budaörsiek Sajógömörbe, amikor a két templom közötti távolság 204 kilométer és 173 méter? Hát az operáció miatt! Bajban van egy lelkész, hiszen már kihirdette a konfirmáció időpontját, és közben kiderült, hogy irány a műtő... Persze nem szeretném „hintáztatni” az olvasót, mintha a budaörsiek csak az operáció miatt, egyébként pedig „véletlenül” teremték volna *Cinka Panna* falujában. A két evangélikus közösség testvér-gyülekezeti kapcsolatban van.

Titkolt álom

„I have a dream” („Van egy álmom”) – mondta *Martin Luther King*, akit *Barack Obama* amerikai elnök is idézett elnöki beiktatásakor, utalva a rasszok közötti testvéri kapcsolat vágyára. „Volt egy álmom” – mondta a sajógömöri lelkész idén januárban a két gyülekezet „félúton” – Miskolcon – tartott közös presbitéri ülésén. Ruznyák Dezső egy magyarországi testvérgyülekezetről álmódott... Próbálkozott is néhányszor, még magyar püspöki segítséget is igénybe vett, de hiába volt minden jó szándékú támogatás – a vágyra nem volt viszontvágy. Aztán elvelt vagy tíz esztendő, és Budaörs 2006-ban úgy lett Sajógömör „testvére”, hogy erről az álmóról (és három magyarországi gyülekezet évtizeddel ezelőtti elutasításáról) nem is tudott. Már nyakig benne voltunk a közös programokban, a gyülekezeti és hittestvéri kapcsolatok „hétköznapijaiban”, amikor a gömöri lelkész szóba hozta hajdani álmát.

Isten furcsa útjai

Kezdetben a magyar evangélikus gyülekezeteknek többnyire vagy finn, vagy szigorúan nyugatnémet testvérgyülekezeti kapcsolataik voltak. Szegény magyaroknak – gazdag nyugatiakkal. Jöttek is adományok felújításokra, orgonára és így tovább. A lelki kapcsolatok pedig kimerültek az egy-három évenkénti találkozásokban – 1989 előtt ritkábban nálunk, gyakrabban nálunk.

A hazai evangélikusság részéről a határon túliakat egyetlen állandó lelki gondozója, *Szeverényi János* missziós lelkész vitte el e sorok íróját 2005 őszén a gömöri régió evangélikus gyülekezeteinek presbiteri találkozója, amely abban az esztendőben éppen Sajógömörön volt. Látni közelről mindazt, amiről nemrégiben cikket is olvashattunk az *Útitárs* című lapban, született meg a kérdés: a falusi, több mint négyszáz éves sajógömöri evangélikus gyülekezet elfogadná-e testvéreinek a városi, tízéves budaörsi gyülekezetet? (Az említett írás *S. O. S., szlovákiai magyar evangélikusok...* címmel az *Útitárs* 2009/2. számában jelent meg.)

Elfogadná-e tehát testvéreinek, mégpedig nem az általánosan is-

mert testvér-gyülekezeti modell alapján? Másként.

„Ezüstöm és aranyam nincsen, de amim van, azt adom neked...” (Ap-Csel 3,6) Gömör Budaörsnek, Budaörs Gömörnek – Jézus Krisztus nevében az olykor béna, olykor botladozó, olykor sántikáló „gyülekezet-lábak” megerősödéséért való közben-

A budaörsi lelkész (Endreffy Géza) a gömöri gyülekezet konfirmandusai előtt

járó imádságot és rendszeres szolgálatot. Mert egy testvér-gyülekezeti kapcsolatnak a lényege: hűség és rendszeresség. Ami ezen túl van – az protokoll.

Naivításból született „papírmegállapodás” is, de hát az Úr Jézus sem a naptárát nézte meg, hogy „ma 12-től 14 óráig beszélgetés a samáriai asszonnal. Helyszín: a kút”...

Nem a hegyi levegő, hanem a Lélek

Budaörsnek hagyományosan családost tábora van nyaranként. A sajógömöri lelkész pedig minden nyáron összeszedi nem kis szolgálati területéről a gyerekeket, fiatalokat, és elviszi őket táborozni. Jött az ötlet: csináljuk együtt. Tavaly Kopárhegyen (Krokava) voltunk egy hétig százhuszan. Döbbenetes volt, ahogyan Jézus elkezdett tanítani bennünket a hegyen. A tantárgy az *elfogadás* volt. Elfogadni *öt* szívünk elfegyedüli és kizárólagos Urának, és utána egymást. Városi gyerekeknek a cigány gyereket és fordítva, felnőtteknek a fiatal, fiatalnak az időset, „lazának” a merevet, merevnek a lezsért, hitben magát erősnek gondolónak a gyengét, a mindig sóhajtozónak a „szárnyalót” és így tovább. Ezt a táborot követte egy őszi utótalálkozó, abból pedig megszülettek a havi sajógömöri vasárnap délutáni találkozók. Először csak gyerekeknek és fiataloknak, majd a Lélek a felnőttekben is vágyat ébresztett.

Áldással menni, lelkészeketől függetlenül

Azokon a vasárnapokon, amikor mi, budaörsiek Sajógömörbe megyünk, a délelőtti istentisztelet után indulunk a templomunk elől. A záróimádságban lelkészünk áldást kér az útra, és Isten áldásával indít el. Ha ráér, ő is jön, ha nem ér rá, nélküle megy a gyülekezetből egy kis csapat. Alkalmanként hat-husz fő – gépkocsikkal. A gyülekezetnek ez közös ügye. A templom előtt húszan, harmincan is kívánnak jó utat, küldenek köszönetet, és mondanak áldást. Legközelebb ők jönnek. (Ötvenen már legalább egyszer jöttek.)

Szóval indulás fél tizenkettőkor, és délután három órakor Sajógömörben már kezdődnek is az alkalmak – ha-

rom csoportban (gyermek, ifi, felnőtt). A helyi lelkész sem tud mindig jelen lenni, mivel délután a szórványokban vannak istentiszteletei. Este hatkor indulás haza, kilencre Budaörsön vagyunk.

Lehet, hogy vannak, akik úgy gondolják, nagy ez a távolság, sok az utazás három óráért. Én is így gondol-

egészséges és friss vizet fog adni. Tessek mondani, hány magyarországi evangélikus gyülekezet végez folyamatosan missziót kifelé? Ne tessék számolni, a több mint háromezréből alig néhány.

Ma evangélikus stratégiáról beszélünk, vitatkozunk, de arra nem gondolunk, hogy a Mester stratégiájáról beszéljünk. Hogy áll, azaz halad ez most kis egyházunkban: „Menjete el szerete az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek” (Mk 16,15), és „...kölsönösen gondoskodjanak egymásról a tagok” (1Kor 12,25b)?

Lehet itt „felülről” jobbnál jobb stratégiát kimunkálni, ha a gyülekezetek nem fognak kifelé is szolgálni – vinni a Jézus Krisztusról szóló evangéliumot –, „kútjuk víze megposhad, vízereik eliszaposodnak”. Nem lesz élet bennük, csak vegetálni fognak. Milyen igaza volt *Fabiny Tamás* püspöknek, amikor az antiókhiai egyház- és gyülekezetmodell, a kifelé nyitott, a templom küszöbén, a falu-, város-, országhatáron túllépő szol-

gáló közösségeket látja élet- és jövőképesnek. Ehhez viszont sok ember kell, nem csak lelkészek, elsősorban nem lelkészek. Ébresztő! A „majd a lelkész, majd a püspök, majd az egyházvezetés megmondja, megoldja” ideje lejárt.

Jenő-jelenség

A Sajógömörön konfirmációra jelentkezett *Jenő*, a tizenöt éves kamasz magyar anyanyelvű roma srác. Ezen egyrészt nem kell csodálkozni, mert a falu lakosságának már a fele roma, vasárnap délutáni alkalmakon pedig a gyerekek és a fiatalok hetven százaléká az. Egy részük nincs megkezeselve, Jenő sem volt a múlt héten, mások pedig katolikusok. Jenő és kis barátai mindig jönnek. Mások, az evangélikus magyar gyerekek kevesen vagy nem nagyon. Mert Isten a kövekből is tud fiakat támasztani, valamint a menyegzőn is mások lesznek, mint akik hivatalosak voltak...

Másrészt viszont csodálni kell a mi mennyei Gazdánkat, hogyan munkálkodik. Jenő a nyári táborban egy bibliai történet színdarab feldolgozásában parádésat alakított. A szívét adta bele. Úgy, ahogy kevesen. Azóta mindenhova eljön, ahol együtt lehetünk. A Budai Egyházmegye Budaörsön megrendezett hittanversenyére érkezett sajógömöri csapatból is kitűnt mint a legfelkészültebb. Havi találkozóinkról soha nem hiányzik. Végigcsinálta a konfirmációi előkészítőt, majd a helyi lelkész – még operációja előtt – pünkösdkor megkeresztelte. Így konfirmált a többiekkel.

Ő azért jelenség, mert nem egyedi. Hozzá hasonló, soha korábban gyülekezethez és egyházhoz nem tartozó fiatalok érdeklődnek, vágyódnak. Persze ez az érdeklődés rejtetten jelentkezik. Vajon vannak olyan lelkészek és gyülekezeti tagok, akiknek van látásuk ezt észrevenni?

Sajógömörből hazafelé jövet a budaörsiekkel arról beszélgettünk, hogy csak állunk és nem értjük, milyen hatalmas dolgokat cselekszik velünk és szemünk láttára a mi Urunk.

Kedves olvasó, nem akarsz te is ennek részese lenni?

■ GARÁDI PÉTER, a budaörsi gyülekezet felügyelője

Egyház-szociológiai felmérés készül

Evangélikus egyházunk esperesei június 2-án Nyíregyházán tanácskoztak. A nap orgonazenés áhítattal kezdődött, *Fabiny Tamás* püspök igehirdetésével, illetve *Kovács László Attila* kántori szolgálatával. A fő előadást *Fábri István* szociológus tartotta, aki az egyházstratégia formálásához szükséges szociológiai helyzetfelmérés tervéről beszélt. Ez jelentős részben helyzetfeltáró anyaggyűjtésre épülne, amely – többek között – tartalmazná az egyházi intézményrendszer statisztikáit és az egyház tagjainak statisztikai jellemzőit.

A szociológiai helyzetfelmérés négy fő csoportot célozna meg, mégpedig az egyház tagjait, a lelkészeket, a gyülekezeti tisztségviselőket és az egyházi szervezetek, intézmények munkatársait. Első lépésként most az esperesek ismerkedhettek meg a várhatóan ősszel induló projekttel, de a következő lépésben a terv nagyobb nyilvánosság elé kerül, hiszen az ősszel esedékes országos presbiteri találkozó résztvevői is tájékoztatást kapnak a felmérésről.

Fábri István előadása után *Gáncs Péter* püspök szólt az esperesi vizitációk gyakorlati kérdéseiről, *Győri Gábor* esperes pedig az evangélikus presbiterek országos találkozójának előkészületeiről adott tájékoztatást. Mint mondta, az eredeti, május 31-i jelentkezési határidőt június 15-ig meghosszabbították.

Beszámoló, értékelések hangzottak még el az egyházkerületekben rendezett missziói napról, végül egyházkerületi megbeszélésekkel zárta munkáját az esperesi tanácskozás.

■ KISS MIKLÓS

Nemzetközi konferencia a tapasztalatcsere és a közös gondolkodás jegyében

A Szlovákiai Evangélikus Egyház meghívására Németországból, Ausztriából, Lengyelországból, Csehországból és Magyarországról érkezett egyházi vezetők és szakértők tanácskoztak június 6-án Liptószentmiklóson (Liptovský Mikuláš). A közép-európai egyházak strukturális reformjainak és finanszírozásának témájával foglalkozó találkozóon egyházunkat *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke képviselte.

■ S. A.

HIRDETÉS

MEGHÍVÓ

Az alsógödi evangélikus gyülekezet nagy szeretettel várja Önt és kedves családját abból az örömteli alkalomból, hogy nyolcvan éves lett a Luther utcai templom. Az ünnepi istentiszteletet június 21-én 15 órakor tartjuk a gödi Feneketlen-tó partján álló evangélikus templomban. Igét hirdet *Mekis Ádám* esperes. Közreműködnek a Gaude kórus tagjai.

A gödi evangélikus gyülekezet

Harminc év távlatából

Jávor Pál emlékezete

Fehér márványból készült kereszt áll az íróasztalomon. Teológuskorom óta kísér, örökségül kaptam, s hűségesen őrzöm. Belevestem két igehelyet kedves ígéim közül, hogy biztasanak, mindig szemem előtt legyenek. Mindig szemem előtt legyenek. A megújulás ígéretét *tőle* kaptam áldásként, *tőle*, aki a kereszt volt. Az ige (Jn 15,16) meghatározta pályámat, s máig áldom Urunkat, hogy ezt választotta nekem a lelkészem akkor, tizenkét éves koromban Cegléden.

Harminc éve, 1979. június 12-én távozott e földi életből Jávor Pál, akire emlékezem három lánya, vői és hat unokája nevében is.

Budapesten született 1911. december 8-án. Tanulóéveit a Deák téri elemiben, majd a Fásori Evangélikus Gimnáziumban töltötte. Ezek után a soproni teológia következett. 1933. december 24-én szentelte lelkészé dr. Raffay Sándor püspök a Deák téri templomban a missziói parancs (Mt 28,18–20) szavaival; e parancs végig meghatározta küldetését. 1937. június 29-én kötött házasságot Horváth Rózsa evangélikus tanítónővel. Három leányuk született: Zsuzsa, Márta, Piroska.

Segédlelkészként 1934-ben Szántó Róbert mellett kezdte szolgálatát Budapesten, a kelenföldi gyülekezetben. 1937-től Hatvanba került, tíz év múlva pedig Cegléd lett új állomáshelye D. Ordass Lajos püspököt követően, az ő kívánására, közel harminc évén át.

Visszagonolván a történelem akkori szakaszára: a totális diktatúra ideje alatt megállni a hitben, gyakorolni a szeretetet, reménységgel nézni a holnap felé, házaknál titokban keresztelni, esketni – nem lehetett egyszerű! Jávor Pál lelkésznek mégis sikerült! Komoly, rendszerető, fegyelmezett magatartása, pontos, igényes munkája, segítségére mindig nyitott szíve megtartotta őt a helyes, krisztusi úton. Életpéldája zsinórmérték volt családjá és gyülekezete számára.

A városi ökömené területén feltét-

len tekintélynek számított minden más felekezeti lelkész előtt is. Barátságot ápolt a Cegléden mindig több lelkészből álló református egyházzal, de a katolikus kollégával is. Már az ötvenes évektől kezdve voltak ökumenikus imaestek.

A bevezetőben említett asztali kereszt mellett két általa írt imádságos könyvecskét is tulajdonomnak mondhatok. 1947-es kiadású a *Kezrede bízom lelkemet* című, gyermekeknek írt összeállítás, majd 1967-ben készült a *Csendes percek* című imakönyv. Az utóbbit *tőle* kaptam, saját dedikálásával. 1974. július 7-én ő is ott állt a ceglédi evangélikus templom oltárterében, hogy lelkészi munkatársi kibocsátásom ünnepi istentiszteletén áldást adjon induló szolgálatomra. Úgy emlékezem rá tisztelettel és szeretettel, mint konfirmáló, a kántori szolgálatba hívó és betanítató lelkészemre, a papi hivatásra kibocsátó princípálisomra.

Nem voltam már Cegléden, amikor 1976-ban, egyre fogyván az ereje, Szentendrére költözött feleségével együtt Piroska lányáékhoz, ahol mindketten befejezték földi vándorlásukat. Temetésének híre eljutott hozzám. Akkor is, most is csendes imádságban adtam és adok hálát Istennek érte, aki meghatározó személye volt az akkori ceglédi gyülekezetnek, benne nekem is.

Emlékezete most e sorok által legyen áldott, a feltámadás boldog reménységében!

■ NÉMETHNÉ TÓTH ILDIKÓ

Istentiszteleti rend • 2009. június 14.

Szentháromság ünnepe után 1. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: 1Jn 4,16b–21; 5Móz 6,4–9. Alapige: Jn 5,45–47. Énekek: 65., 232.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé de. 10. Herzog Csaba; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (bibliodramatikusan tanévzáró istentisztelet) id. Görög Tibor; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. Hokker Zsolt; Újpest, IV., Lebstick M. u. 36–38. de. 10. Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4. de. 9. Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv.) Grendorf-Balogh Melinda; de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; du. 6. Smidéliusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. háromnegyed 10. (angol nyelvű) Novotny Dániel; de. 11. (úrv.) Pelikán András; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák, kétnyelvű családi) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. (úrv.) Szabó Bertalan; VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat) de. 9. Benkóczy Péter; IX., Gát utcai katolikus templom de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. fél 11. Benkóczy Péter; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) Mátyás Attila; de. 11. (úrv.) Mátyás Attila; du. 6. dr. Blázy Árpádné; XI., Némethölgyi út 138. de. 9. dr. Blázy Árpádné; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Tóth Károly; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.); XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. Kendeh György; Zugló, XIV., Lócsei út 32. de. 11. (úrv.) dr. Varga Gyöngyi; XIV., Gyarmat u. 14. de. fél 10. (úrv.) dr. Varga Gyöngyi; Pestújhegy, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. Bátorovszky Gábor; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. Börönte Márta; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. Blatniczky János; Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24. de. 9. Blatniczky János; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. Nagyné Szeker Éva; Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111. de. 10. Eszlényi Ákos; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. Kósa László; Rákossziget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. Kósa László; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. Győri Gábor; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. Győri Gábor; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. Széll Bulcsú; XIX., Hungaria út 37. de. 8. Széll Bulcsú; Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (családi) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (tanévzáró) Ittész István; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. Endreffy Géza; Pilisvörösvár (református templom) du. 2.; Názáret-templom, Mátraszentimre-Bagolyirtás de. 11. Veperdi Zoltán.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Reneszánsz ember vándorbottal

Zsámboky János életútja

Az Európa-szerte ismert, tanulmányai és pályája során az öreg kontinens majd minden zugát bejáró polihiszta, Zsámboky Jánost a lexikonok leginkább orvosként említik, de bölcsész és filológus, tanár és történész, költő és író, műfordító és könyvszerkesztő, könyvtáros és könyvgyűjtő, földrajztudós és csillagász is volt egy személyben.

1531. június 1-jén látta meg a napvilágot Nagyszombat városában, polgárcsaládban. Középkori szokás szerint indult hosszú évekig, sőt évtizedekig tartó tanulmányútra, különféle képzettségek és képességek, kulturális javak megszerzésének, valamint sokoldalú, emberközpontú alkotómunka végzésének reményében.

Felvidéki szülővárosában, majd Bécsben és Lipszében tanult. Wittenbergben Melanchthon szellemi és fizikai környezetében találjuk. Strassburgban filológiai tanulmányokat folytatott, majd Párizs következett, itt magiszteri címet szerzett a bölcsészettudomány területén. Itália földjére Oláh Miklós esztergomi érsek támogatásával juthatott el, Padovában orvosi licenciátust kapott, majd a bolognai egyetem tanára, illetve a ferrari herceg nevelője lett. Bécsben könyvtárosként a bécsi egyetemi bibliotéka kézirattárát rendezte.

Ezt követően Párizsban találjuk, ahol már vérbeli humanistaként a tudományok és a könyvek szerelmeseinek társaságát élvezte. Aztán újra olasz földre megy, értékes kéziratok és kiadványok vásárlásának reményében, majd a könyvek világának bővítésében Németalföldre utazik tovább. A császárvárosba visszatérve lutheránus hite ellenére I. Ferdinánd tanácsosa és történetírója, a magyar királyi címet is viselő Miksa és Rudolf orvosa. Az udvari élet meghatározó figurája, Bécs humanista tudóskörének központi alakja.

Feljegyezték róla, hogy tizenegy nyelvet bírt. Íróként, költőként, műfordítóként és szerkesztőként jegyzett életműve tekintélyes: a Szinnyei-féle Magyar írók élete és munkái negyvenegy kötetet tart számon, melyek a későbbi kiadásokkal tovább bővülnek. Mennyiség szempontjából mindezekkel csak nevének írásmódja vetekedhet: a Sambucustól a Szamboczkigyig tucatnyi variációban fordul elő, és akkor még nem is beszéltünk keresztneveinek nyelvenként eltérő verzióiról.

Zsámboky munkássága több ponton is kapcsolódott a természettudományokhoz, a földrajzhoz és csillagászatához. A brassói száz evangéli-

kus polihiszttal, Honterusszal egyetemben az első magyar térképészek egyike. 1566-tól jelentek meg Európa nyugati felében részletes, Magyarországáról, valamint a török megszállás következtében a három részre szakadt ország kultúrájának hordozójáról, Erdélyről készített kartográfiái.

A megszállott műgyűjtő, bibliofil tudós több ezer tételes könyvtárában minden téma és szakterület képviseltette magát. Magától értetődően a természettudományok legköltőibb ága, az asztronómia is. A könyvtár állományában megtalálható volt többek között minden idők egyik legnagyobb hatású csillagászati műve, Kopernikusz heliocentrikus világképet megalapozó *De revolutionibus orbium coelestium*-ja. A kötet érdekessége, hogy kevés létező példányának egyike Zsámboky könyvtárából származik, és a mai Magyarországon található.

A kivételes képességű reneszánsz ember négyszázhuszonöt esztendeje, 1584. június 13-án Bécsben, a császári udvarban hunyta le örökre a szemét. Emlékét számtalan magyar és idegen nyelvű tanulmány, életrajz és internetoldal őrzi az utókor számára.

■ REZSABEK NÁNDOR

Lelkészből lett búzanemesítő

Száz éve halt meg Mokry Sámuel

Érdekesen alakult Mokry Sámuel élete és munkássága. A Bács megyei Monostorszezen született 1832. május 8-án. Apja állami tisztviselő volt a Ferenc-csatornánál, öccse pedig vízépítő mérnök lett. A gyermek az algimnázium négy osztályát Újverbázon végezte, majd a pozsonyi evangélikus liceumban tanult. Két évig nevelő volt. Teológiai tanulmányait Halléban fejezte be 1854-ben.

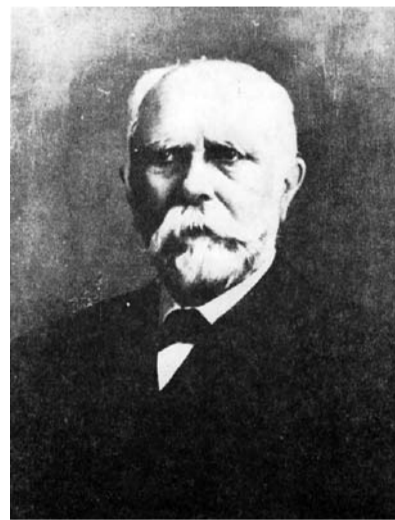
Orosházán lett segédlelkész Mikolay István mellett, akinek leányát, a szarvasi Tessedik Sámuel unokáját vette feleségül 1858-ban. Még ebben az évben Békéscsabára került, ahol az alreál-gimnáziumban tanított, és a gyülekezet magyar nyelvű lelkészi szolgálatát is ellátta. 1867-től a gimnázium első igazgatója volt. Az előtt nem sokkal létesített iskola tananyagában a humán tárgyak mellett hangsúlyos volt – Tessedik példája nyomán – a gazdasági szakismertetek oktatása is.

Ígéretesnek indult pedagógusi pályájától súlyos szembaja miatt kellett megválnia, és nemsokára a Békésvármegyei Gazdasági Egylet titkára lett. Ennek szervezésében kiállításokat rendeztek, és birtokszemléket tartottak.

Mokry felismerte és jól látta a nagybirtokok szorításában élő agrárproletárok és kisparaszterek nehéz helyzetét, a korabeli agrárviszonyokat, a megélhetési nehézségeket. 1863-ban, 1865-ben és 1868-ban aszály pusztított azon a vidéken, 1873-ban pedig rozsdakár érte a gabonát. A búzatermés csak alig érték el a három-négy pozsonyi mérőt (körülbelül százötven-kétszáz kilogrammot) magyar holdanként (ezerkétszáz négyszögölenként).

Apósa biztatására gazdálkodni kezdett Gerendáspusztán, körülbelül háromszázötven magyar hold nagyságú, „sovány földű” bérelt birtokon.

Nemesítő munkájával Mokry célja a búzatermelés mennyiségének és minőségének javítása volt. A nemesítésre egy újságcikk hívta föl a figyelmét. Külföldi tanulmányútján nagy hatással volt reá Erfurt, a német kertészeti növény-nemesítés központja.

Eleinte kis parcellákon, majd egyre nagyobb területeken dolgozott. Az 1870-es években már mintegy százötven holdon termesztette az általa kinemesített búzát. A rozs és az árpa nemesítéséhez is hozzákezdett, de ezt a munkát abbahagyta.

Hatott reá Hallet angol növény-nemesítő. Mokry célkitűzése az volt, hogy sok kalászkával hosszabb kalászt érjen el – több gabonaszem, nagyobb termés. Hallet a bokrosodási képesség fejlesztésére törekedett, és Mokry az 1870-es években átvette ezt a módszert. Sikerült állandósítania a kalász nagyságát, tehát új fajtát létrehozni, amely tulajdonságait a közönséges szántás-vetés esetén is megőrizte. A legjobb kalászok legszebb szemét válogatta ki és nagy tenyésztőre vetette el. Szántóföldi szaporításra az így felnevelt „elitek” harmadik évi termését használta fel.

A 19. század második felében tör-

tént meg az áttérés a rendszeres vetésforgóra, a gazdaságosabb trágyázásra, a mezőgazdasági gépek alkalmazására. Ezáltal nőtt a terméshozás, a betegségekkel szembeni ellenállás. Mindezek a tényezők is hozzájárultak ahhoz, hogy Mokry Sámuel nemesített anyagai ismertté váltak, és szívesen vásárolták őket.

Eredményes munkálkodás után, 1888-ban Mokry lemondott gazdasági egyleti titkári állásáról, és nyugalmába vonult. Előtte húszéves Emma leánya, utána pedig felesége halt meg. 1900-ban nem újította meg bérleti szerződését. Budapestre költözött, Bokréta utcai házába. Látása tovább gyengült, de nagyon szeretett sakkozni. Papi lelkületét mindvégig megtartotta.

1909. június 10-én hunyt el Budapesten, de az orosházi alvégi temetőben nyugszik családtagjai mellett.

Több ismeretterjesztő cikke, tanulmánya jelent meg a *Gazdasági Lapokban*. Legfontosabb munkái: *Beszélgés a búza túltermelés káros volta felett* (Gyula, 1871), *Búzanemesítés* (Gyula, 1875) – ez az első magyar búzanemesítési szakönyv, ő pedig az első magyar búzanemesítő.

Születésének századik évfordulóján az emlékbizottság – amelynek tagja volt *Táborszky László* evangélikus esperes is – tudomány ülésszakon emlékezett meg róla, méltatva eredményes munkásságát. Békéscsabán a róla elnevezett utcában emléktáblát avattak, az orosházi temetőben pedig megkoszorúzták sírját. A Békés Megyei Tanács Mokry Sámuel-díjat alapított.

Mokry Sámuel Tessedik gyakorlatának követője volt. Élete és munkássága Jézus szép példázatával az eredményre utal: lelkiismeretes munka után nem marad el a siker, az eredmény, az áldás.

■ BARCSA BÉLA

Álljunk meg egy szóra!

Mitől lesz kevesebb hulladék?

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Kézdy Edit

► **Rovatunkban belekezdünk egy sorozatba, amelynek a címe is azt sugallja, hogy elméleti kérdésekkel foglalkozunk: „Hacsak komolyan át nem gondoljuk”. Alig jelent meg a második cikk, amely a hulladék mennyiségének csökkentéséről szól, heves reagálásokat kaptunk: „Rendben van, ez szép elmélet, de a konkrétumok érdekelnek... Mit tehetnek a hétköznapokban, hogy kevesebb legyen a szemét?” A sorozat folytatódhat legközelebb, most megpróbálunk válaszolni a kérdésekre.**

Néhány éve a Hulladék Munkaszövetség többi munkatársával együtt én is sokat gondolkodtam azon, hogy lehetne magyarázni az Amerikában egyre többet hangoztatott Zero Waste koncepciót. Nulla hulladék? Ez komolytalanul hangzik, mindenki tudja, hogy egész életünk hulladéktermeléssel jár, ezen nem tudunk változtatni.

Pedig a természetben nem képződik felhasználhatatlan maradék, minden visszakerül a körforgásba. A természet részeként az ember is sokáig beilleszkedett ebbe a rendszerbe. Faluhelyen még egy-két nemzedékkel ezelőtt is csak olyan szerves hulladékok keletkeztek, amelyeket nyugodtan ki lehetett dobni a kert végébe, ott néhány hónap alatt lebomlottak. Amikor a komposztot beforgatták a talajba, csak gazdagította azt. Ma meg? Egyre több olyan hulladékot termelünk, amellyel nem tudunk mit kezdeni. A műanyagok több száz év alatt bomlanak le, a fémek több ezer év alatt, az üveg gyakorlatilag sohasem.

Mikor a Hulladék Munkaszövetség a közelmúltban mégiscsak elindította *Nulla hulladék* kampányát, nem arra gondolt, hogy ha a kampány eredményes lesz, az ipari társadalmak fogják magukat, és leállnak a hulladéktermeléssel. De azt komolyan gondolták, hogy környezetvédel-

mi szempontból a legjobb hulladék az, amelyet elő sem állítanak.

Lássuk a gyakorlatot! München nagyszabású rendezvényeiről híres. Ezek közé tartozik a világ legnagyobb sörfesztiválja, az Oktoberfest, a müncheni vásár és a müncheni nemzetközi maraton. 1991-ben a város megelégedte, hogy a sok évés és ivás mennyi hulladék képződésével jár, és a nagyszabású nyilvános rendezvényeken egyszerűen betiltotta az eldobható poharak, tányérok és evőeszközök használatát. Azóta elmosható eszközöket használnak, amelyekért a vásárlóknak betéti díjat kell fizetniük.

Az intézkedés rendkívüli mértékben csökkentette a rendezvényeken képződő hulladék mennyiségét. A sörfesztiválon 1990-ben még tizenegyezer tonna háztartási hulladék képződött, 1999-ben már csak ötszázötven tonna, vagyis a hulladék mennyisége huszadrészére csökkent. A kisebb rendezvények esetében a szervezőknek sokba kerülne elegendő mennyiségű többször használatos étkezéslet és evőeszközöt vásárolniuk, München városa ezért elfogadható áron étkezéslet- és evőeszköz-kölcsönzést nyitott, amelynek készlete két-háromszáz személy részére elegendő.

A készlethez két mosogatógépet is kölcsönöznek. Az egész felszerelés egy jókora piros ponyvás utánfutóban összecsomagolva szállítható. Mióta a kölcsönzési lehetőség működik, a rendezvényszervezők sokkal jobban elfogadják és tiszteletben tartják az eldobható eszközök tilalmát.

Arról azonban nincs szó, hogy a fogyasztói társadalmak belátták volna, hogy hibáztak, mostantól csak betétdíjas üvegekbe töltik az italt, mosogatható porcelánedényekbe merik

az ételt. A Fehérvári úti piacon 2006 nyara óta csak műanyag késsel és vilával lehet a műanyag tányérba rakott ételeket nyiszitni. Negyedóra alatt így is végez az éhes polgár, utána a tányér, kés, villa és kanál a maradék étellel együtt mehet a szemétkosárba.

Bevallom, én ebben a programban nem veszek részt. Tízezerszer felhasználható dobozban viszem haza az ebédet, otthon pedig mosogatok. A gyümölcsöt és zöldséget ismerős árustól veszem. Eleinte furcsállotta, mikor arra kértem, hogy ne nejlonzacszkóba, hanem közvetlenül a kosáramba töltsen a gyümölcsöt, de ma már másoknak is ajánlja ezt a lehetőséget. Mindenkinek jó, ha kevesebb nejlonzacszkó fogy. Jó érzés tölt el, ha nem kell kidobnom a sporttáskámat, hanem sikerül megjavíttatnom a cipzárját. Még az sem biztos, hogy anyagilag jobban járok, de nem szeretek szemetet termelni.

A világban ma egyszerre van jelen az örült pazarlás és a régi-új környezettudatos szemlélet. Néhány éve még csak brüsszeli példán tudtuk bemutatni, hogy mennyi műanyag palack termelését és ártalmatlanítását tudták kiváltani iskolai ivókutak felállításával. Június 2-i hír, hogy Magyarországon meghirdették az „ivókutakat az iskoláknak” programot. Csíkszeredában nemrég tejautomatát helyeztek el a piac bejáratánál, amely a helybeli termelők tejtételezését segíti, és sok csomagolóanyag gyártását teszi fölöslegessé. Hasonló „bádogtehenek” többfelé jelennek Erdélyben és Magyarországon is.

Hibáztathatjuk a globalizált világot vagy a kormányt a szemétermelés elhatalmasodásáért, de tőlünk is függ, hogy sikerül-e a Földünkért felelősséget érző gondolkodásmódnak és az abból következő gyakorlatnak megerősödni. Szélrózsára, egyházkerületi csendesnapokra, egyéb evangélikus tömegrendezvényekre, de szeretetvendégségekre is szeretettel ajánljuk a kor „újdonságait”: az ivóvizet, a kannákat, az üvegpoharakat és a mosogatót.

■ GADÓ GYÖRGY PÁL

Egy hajóban az egyházmegye lelkészei

A Győr-Mosoni Egyházmegye elnöksége – Kiss Miklós esperes vezetésével – idén a Dunakanyarba invitálta közös kirándulásra az egyházmegye lelkészeit családtagjaikkal együtt. A közösségépítő túra résztvevői Budapestről Visegrádra sétahajóztak, majd a fellegvár, illetve Esztergom nevezetességeinek megtekintése zárta a programot.

■ MENYES GYULA felvétele

HIRDETÉS

Hegedűs Endre zongoraművész tart jótékonyági koncertet a budafoki evangélikus templomban (XXII., Játék u. 16., a piac mögött) június 18-án 19 órakor. A szólóest bevétele a gyűlekezethez tartozó egyik súlyosan beteg kislány támogatását szolgálja.

HIRDETÉS

Pályázat tanári állásokra

A kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium keresztény elkötelezettségű pedagógusok részére pályázatot hirdet fizika–informatika, matematika–informatika szakos tanári állások betöltésére, amelyekhez egyetemi végzettség szükséges. Gépírási oktatására megfelelő végzettségű tanárt keresünk. Az evangélikus felekezethez tartozás és a lelkesi ajánlás előnyt jelent. Szolgálati lakást igény esetén biztosítunk.

Jelentkezni írásban, szakmai önéletrajzzal és oklevélmásolattal az iskola igazgatójánál lehet 2009. június 26-ig: 9730 Kőszeg, Árpád tér 1., tel.: 94/562-110.

A hónap könyve – júniusban
a Luther Kiadótól 30% kedvezménnyel

Sz. Bérczi Margit: Búval teljes esztendeim – Petrőczy Kata Szidónia életregénye

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen!
Eredeti ára: 1980 forint.

http://bolt.lutheran.hu/ • E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

HIRDETÉS

Az Ágostai hitvallás

A Felső-Egyleti Diakonisszaegyesület ez évi nyári konferenciáját június 25–28. között tartja Piliscsában, a Béthel Missziói Otthonban (2081 Piliscsaba, Széchenyi u. 8–12.) az alábbi program szerint.

Az írásos jelentkezéseket postán kérjük eljuttatni *Taschner Erzsébet* főnök asszony nevére. Postacím: 1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 193.; fax.: 1/391-6829; e-mail: febe@hu.inter.net.

Június 25., csütörtök • 15.30: Szeretevendégség, bemutatkozás, a kapott igék felolvasása • 16.45: Nyitóáhitat: *A hit harcában (Mt 5,1–19) – Veperdi Zoltán* • 17.00: Előadás: *Az úrvacsora (X. cikk) és A szentségekkel élés (XIII. cikk) – Lénárt Viktor* • 18.00: Vacsora • 19.00: Fakultatív program: filmvetítés, beszélgetés

Június 26., péntek • 7.30: Reggeli áhitat – *Taschner Erzsébet* • 8.00: Reggeli • 9.00: Előadás: *Az Ágostai hitvallás – bevezetés – dr. Csepregi Zoltán* • 10.00: Előadás: *A megigazulás (IV. cikk) – dr. Bácskai Károly* • 11.00: Bibliakörök • 12.30: Ebéd • 15.00: Előadás: *A gyónás (XI. cikk) és A bűnbánat (XII. cikk) – dr. Reuss András* • 16.00: Igehirdetés: *Megigazultunk a hit által (Róm 5,1) – dr. Béres Tamás* • 18.00: Vacsora • 19.00: Fakultatív program: filmvetítés, beszélgetés

Június 27., szombat • 7.30: Reggeli áhitat – *Nyári Erzsébet* • 8.00: Reggeli • 9.00: Beszélgetés: *A Felső-jelene és jövője – Taschner Erzsébet, Veperdi Zoltán* • 10.00: Előadás: *A világi dolgok (XVI. cikk) – dr. Szentpétery Péter* • 11.00: Bibliakörök • 12.30: Ebéd • 15.00: Előadás: *Mi az egyház (VIII. cikk) és Az egyházi szolgálat (V. cikk) – Smidélisz András* • 16.00: Igehirdetés: *Krisztus a fő az egyházban (Ef 1,22–23) – Herzog Csaba* • 18.00: Vacsora • 19.00: Fakultatív program: filmvetítés, beszélgetés

Június 28., vasárnap • 7.30: Reggeli áhitat – *Magassy Vilma* • 8.00: Reggeli • 9.00: Morzsaszedés, úrvacsorai előkészítő – *Veperdi Zoltán* • 10.00: Istentisztelet (Lk 7,36–50) úrvacsoraoztással – *Herzog Csaba* • 11.30: Ebéd, hazautazás

A városligeti Vajdahunyadvár

A városligeti Vajdahunyadvár a magyarországi historizmus legváltozatosabb épületgyűjtése. Sokrétű, hiszen architektúrájában valamennyi meghatározó építészeti stílus képviselti magát. A román, a gótikus, a reneszánsz és a barokk pozitív értelemben eklektikus kompozíciót formáz. Sőt olyan „finomságok” is megfigyelhetők, mint egy adott stílus idő- és térbeli kibontása. Így például a reneszánszban belül külön-külön is megjelenik az észak-itáliai minta – a gótikus és barokk szárnyat összekötő lodzsa formájában –, a tő felől pedig felvidéki cipszerekre jellemző német, illetve francia reneszánsz megoldások tűnnek fel.

Nagy-Magyarország pompás épületei kelnek új életre az épületgyűjtésben. Legjellegzetesebb elemei a névadó dél-erdélyi Vajdahunyad várának erkélykiugrói és Nyebojszatornya. Látható a Katalinbástyatorony, a brassói Katalin-kapu felnagyított mása, ennek keleti oldalán

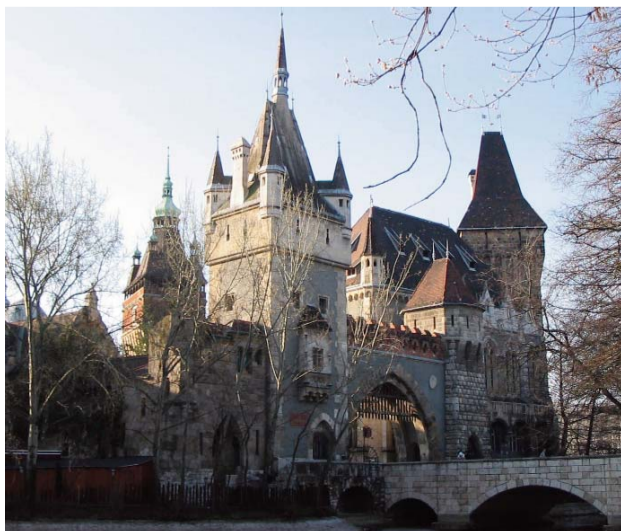
pedig a felvidéki Bártfa városának erkélye. Megtalálható az épületgyűjtésben az ódon segesvári Óratorony másolata, az Apostolok tornya, illetve a Csonkatorony, eredetiben az erdélyi városban az Ónművesek tornya. A hazai barokk paloták ihlették a Magyar Mezőgazdasági Múzeumnak otthont adó tömböt.

És a templomrészletek: esküvők népszerű helyszíne az úgynevezett jáki kápolna – valódi katolikus templom, miséket tartanak benne –, mely-

nek kapuja a névadó, elrendezése pedig a lébenyi istenházát idézi. Kolostorkeringőjének oszlopfői egytől egyig valamelyik Árpád-kori templomunk ránk maradt díszítőmegoldásai. A gótikus szárny Hunyadi-lodzsaíának zárásaként „újraépült” a szepességi csütörtökhegyi templomapszisa.

Változatos az építmény, mert a tervező, *Alpár Ignác* fantáziája bizonyos elemeknél szabadon szállt. Ezért ragadja meg a román szárny legkevesbé szem előtt levő, tő felőli bástya- és Tompatornya, középkori erődje és lovagvára kisfiam mesék világába révedő képzetét. És ezért keresi lelkesen a hatalmas vasculcsokat, amelyek nélkülözhetetlenek az orosz-lános kőhid és a valójában mozdulatlan csapózárrel védett Hidas- vagy Nyilas-kapu mellett emelkedő, négy fiatornyos Kínzótornyban fogságba esett hercegnyő kiszabadításához...

■ REZSABEK NÁNDOR

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

MEGHÍVÓ

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsa tisztelettel meghív minden érdeklődőt *Lackner Pál Sámuel* evangélikus lelkész, protestáns tábori püspök *Evangelikus egyházi struktúrák változásai az egykori Osztrák–Magyar Monarchia és utódállamai területén 1734–1945 között* című doktori értekezésének nyilvános megvitatására június 16-án, kedden 14 órakor az Evangélikus Hittudományi Egyetem (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.) 10-es számú tantermében. A doktori értekezés egy példánya megtekinthető az egyetem könyvtárában.

HIRDETÉS

MEGHÍVÓ

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) június 19-én, pénteken 14.30-kor tartja tanévzáró istentiszteletét és ünnepi ülését a budapest-zuglói evangélikus templomban (Budapest XIV., Lőcsei út 32.). Az istentisztelet igehirdetői szolgálatát *dr. Orosz Gábor Viktor*, az EHE lelkésze végzi. Ünnepünkre minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Dr. Csepregi Zoltán rektor

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranyszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.
Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu;
gombosmi@invitel.hu.

APRÓHIRDETÉS

Szeretettel várjuk a Balatontól kb. 400 méterre levő Bethesda Üdülőben Balatonföldváron. Légkondicionált szobák, zárt parkoló, kicsiknek játszótér, grillezés, asztalitenisz, kosárlabda stb. www.bethesda.baptist.hu, 20/886-1327, lajos.lovasz@online.de

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Lelkemet felüldíti, igaz ösvényen vezet az ő nevéért. (Zsolt 23,3) *Krisztus mondja a példázatban: „Amikor a pásztor a maga juhait mind kivezeti, előttük jár; és a juhok követik, mert ismerik a hangját.”* Jn 10,4 (Lk 16,19–31; 1Jn 4,16b–21; Zsolt 13) A kereszténység Krisztus követése mindennap, minden helyzetben. Földi élete erre is példát ad: ő mindig mozgásban, úton volt. Természetesen eljárt templomba, zsinagógába is, de nem ezt tartotta céljának. A megszokott, sok esetben kiüresedett gyülekezeti életet is misszió- és szeretetközpontúvá tette, és mindezt kivitte, kiszabadította a szakrális (= szent) rabságból. Nem várta az embereket, hanem közéjük ment. Így van ma ez a róla elnevezett egyházakban? Kedves Olvasó, kövessük a Bárányt, akárhová megy (Jel 14,4).

Hétfő

Az Úr örzi a jövevényeket, támogatja az árvát és az özvegyet. (Zsolt 146,9) *Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt.* Fil 2,5 (Lk 10,1–9/10–15/16; ApCsel 10,19b–31) Elég abból, hogy az „oratio oecumenicá”-ban, az istentisztelet záróimájában megemlékezünk az özvegyekről és árvákról, de nem sokat teszünk értük. Ne csak imádkozunk a „Szabó néniért, aki a Kossuth utcában lakik...”, hanem menjünk el hozzá! Jézus a mi testünkben akar közlekedni, áldani, szeretni. A gyülekezet Isten családja. Az özvegy és árva minden hívő édesanyja, édesapja és testvére (Mt 12,47). Gondolkodjunk ezen ma reggel, csendesedjünk el, és hallgassuk, mit mond a Lélek a mai gyülekezetnek!

Kedd

Fordulj hozzám, Uram, mentsd meg életemet, szabadíts meg, mert irgalmas vagy! (Zsolt 6,5) *Jézus ezt mondta a meggyögyedtetett asszonynak: „Asszony, megszabadultál betegségedből.” És rátette a kezét, mire ő nyomban felegyenesedett, és dicsőítette az Istent.* Lk 13,12–13 (Jer 36,1–6/7–9/10.21–24.27–31; ApCsel 9,32–43) Ó Jézus, Jesua, a Szabadító; ő azokért jött, akik megfáradtak, és még vannak terhelve és kötözve a bűn, az ördög, a halál ígájától, köteleitől. Sokan a bűnbocsánatot tartják a legfőbb ajándéknak. A fölösleges rangsorolást mellőzve hangsúlyoznunk kell a szabadítás és szabadulás isteni lehetőségét és örömet. Ne hártsd el a felelősséget, ne fojtsd el a bűnbánatot, büntudatot. Kiáltás hozzá, valld meg vétkeidet, és kérj szabadulást. Akarsz-e valóban szabad lenni? (Jn 8, 36) Imádkozzuk Dáviddal: „*Vidámitás meg újra szabadításoddal...*” (Zsolt 51,14)

Szerda

A tanítvány nem feljebbvaló a mesterénél, sem a szolgálta az uránál. Mt 10,24 (Zsolt 9,20a; 1Thesz 2,1–8/9–12; ApCsel 10,1–23a) Itt Jézus az ő apostolainak, küldötteinek sorsáról szól. Ha őt gyűlöltek és üldözték, az övével is azt fogják tenni. „Az egyház kereszt alakú.” Az Antikrisztus szolgálja a világgal való kiegyezés híveit; ma is. A törvény és evangélium ügyében nem köthetünk kompromisszumot. Ez pedig szenvedéssel és üldözéssel is jár. Mi a jutalmam, ha vallástevő vagyok? „Csak” az, hogy ő is vállal engem, de ez a legnagyobb kiváltság.

Csütörtök

Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az emberek minden hitetlensége és gonoszsága ellen, azok ellen, akik gonoszságukkal feltartóztatják az igazságot. Róm 1,18 (2Móz 34,6–7; Jn 21,15–19; ApCsel 10,23b–33) Ezt nevezik ma válságnak, és ez nem más, mint Isten jogos haragja, ítélete a hitetlenség és gonoszság miatt. Ő kiszolgáltatja az embert megátalkodott és rossz döntéseinek. Időben figyelmeztet, szól, elküldi üzenetét, ígétét követi által a felelős vezetőkhez, döntéshozókhoz is, de a legegyszerűbb emberhez is. „...az Úr szól, és hívja a földet...” (Zsolt 50,1) Az üzenet lényege ma is ez: *Térjetek meg, mert elvesztek!*

Péntek

Mivel Isten mind e mai napig megsegített, itt állok, és bizonyosságot teszek kicsinyeknek és nagyoknak. ApCsel 26,22 (Zsolt 121,1–2; Lk 22,24–30; ApCsel 10,34–48) Pál bizonyosságot tett Jézusáról mindenkinek: zsidóknak, pogányoknak, a nagytanács tagjainak, de a királynak is. „*Mindenkinek mindenre*” lett, hogy mindenképpen megmentsen némelyeket (1Kor 9,22). Aki folyamatosan pünkösdben él – vagyis nemcsak vízzel, hanem Szentlélekkel és tűzzel is megkereszteltetett –, nem tehet mást, mert a Lélek szorongatja, de erősíti és igazságtalja is. Jöjj, Szentlélek, tölts be teljesen!

Szombat

Áldott az Úr, Izráel Istene, hogy meglátogatta népét, és váltságot szerzett neki. Lk 1,68 (Jer 32,42; Fil 1,12–18a; ApCsel 11,1–18) Az Úr, az Isten meglátogatta népét, a zsidókat és az akkor még pogány népeket és később minket, magyarokat is. Fontos a személyes megtérés, de Isten az egyéneken és a megváltozott egyének közösségén, az egyházon keresztül az egész népet és az emberiséget akarja megmenteni. A világot az egyházra bízta az Örökkévaló. A gyülekezet feladata nem csupán a templomtatarozás, a szentségek kiszolgáltatása, a gyülekezetépítés, hanem a nép és a nemzet Istenhez vezetése. Ki kell szabadulni a templompadok fogságából és kimenni azokhoz, akikhez küldetünk. „Isten, áldd meg a magyart” és minden népet megtéréssel, újjászületéssel! A parancs is így szól: „...tegyetek tanítvánnyá minden népet...” (Mt 28,18)

■ SZEVEÉNYI JÁNOS

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból június 14-étől június 21-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>13.40 / m2 <i>A bölcsesség kezdete</i> (26') Bodrogra húsz évvel ezelőtt több olyan baptista család érkezett, amelyek sajtójuk lett négy-öt örökbe fogadott gyermeket is neveltek, majd elkezdtek az óvoda és az iskola létrehozását. Ma már közel kilencven gyermekkel működik az intézmény, a falu lakói pedig már harmadszor választották meg polgármesternek az egyik nevelőszülőt.</p> <p>15.10 / m2 <i>A közvetítő</i> (magyar dokumentumfilm, 2005) (24') A film a több mint ezeréves Pannonhalmi Bencés Főapátság egyedülálló, a személyiség kibontakozását segítő, humánomot szolgáló szemléletét mutatja be.</p>	<p>11.30 / TV2 <i>De Gaulle katonái</i> (spanyol–francia–német filmdráma, 2002) (170')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi istenünk!</i> Az evangélikus egyház félórása</p> <p>16.00 / PAX <i>Poézis együttes</i> (magyar zenés film) (56')</p> <p>19.35 / Bartók rádió <i>A Clevelandi Szimfonikus Zenekar hangversenye</i> Vezényel: <i>Tön Kopmann</i></p> <p>20.45 / Bartók rádió <i>Missa Solemnis</i></p> <p>21.25 / Duna Tv <i>A misszió</i> (magyar dokumentumfilm, 1999) (107')</p> <p>23.20 / RTL Klub <i>Santa Fe</i> (amerikai film, 1997) (97')</p>	<p>08.10 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') Ami összeköt</p> <p>12.05 / Bartók rádió <i>Nürnbergi nemzetközi orgonafesztivál 2008</i></p> <p>14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő.</i> Fölösleges viszontagságok? – <i>Ottlik Géza</i></p> <p>17.55 / m1 <i>Unokáink sem fogják látni</i> (25') Nagy Imre-emlékhelyek</p> <p>20.10 / m1 <i>20 éves a demokrácia</i> Ünnepi koncertközvetítés a Hősök teréről</p> <p>21.00 / m2 <i>A főügyész felesége</i> (magyar tévéfilm, 1990) (97')</p> <p>21.25 / Duna Tv <i>Napló apámnak, anyámnak</i> (színes, fekete-fehér magyar filmdráma, 1990) (111')</p>	<p>7.10 / Duna Tv <i>Lyukasóra</i> (irodalmi műsor)</p> <p>8.25 / Duna Tv <i>Léptünk koppan ódon köveken</i> (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 2008) (20') A felsőörsi világi prépostság temploma</p> <p>14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonalok</i> <i>Petrőczy Éva</i> költő, műfordító, irodalomtörténész</p> <p>18.00 / PAX <i>Chicken Fly</i> (koncertfilm)</p> <p>21.00 / PAX <i>Kérékpártúra egyháztörténeti utakon</i> (útifilm)</p> <p>21.30 / Duna Tv <i>Fekete nap</i> (olasz–francia filmdráma, 2007) (105')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>7.25 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) (26')</p> <p>14.50 / m1 <i>Múlt-kor</i> (történelmi magazin)</p> <p>16.00 / PAX <i>Jobbítsd a nemzetet!</i> (koncertfilm) (44')</p> <p><i>Szokolay Sándor</i> műve</p> <p>19.40 / Kossuth rádió <i>Ukulele.</i> Részletek a Kaláka együttes lemezéről</p> <p>20.00 / PAX <i>Mit ér az ember, ha...</i> (portréfilm) (48')</p> <p><i>Schäffer Erzsébet</i> író, újságíró</p> <p>20.00 / Filmmúzeum <i>Kihajolni veszélyes</i> (magyar játékfilm, 1978) (75')</p> <p>21.15 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> <i>Bach: Herr Gott, dich loben wir</i> (korál-előjáték)</p>	<p>13.34 / Bartók rádió <i>Kórus-világtalálkozó – Koppenhága 2008.</i> Az Adolf Fredriks Kórus (Svédország) énekel</p> <p>14.10 / Duna Tv <i>Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában</i> (olasz ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (32')</p> <p>Montepulciano és Cortona</p> <p>16.00 / PAX <i>Lehulló lepel.</i> In memoriam dr. Fabiny Tibor</p> <p>18.00 / PAX <i>Luther Omnibusz 2005</i> (57')</p> <p>20.00 / Duna II. Autonomia <i>Még mindig ültetek fákat – Dokumentumfilm édes-apánkról</i> (magyar dokumentumfilm, 2000) (65')</p> <p><i>Mátis István</i> evangélikus lelkész portréja</p>	<p>9.50 / Duna Tv <i>Bach harca a szabadságért</i> (kanadai–cseh zenés dráma, 1995) (51')</p> <p>12.01 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> (26') „Krisztus a jövő, együtt követjük őt!”</p> <p>13.00 / Duna Tv <i>A könyörületesség papja</i> (olasz életrajzi dráma, 2004) (114')</p> <p>15.55 / m2 <i>Növények és emberek</i> (francia dokumentumfilm, 2000) (61')</p> <p>16.40 / PAX <i>Fény előttem, fény utánam</i> Türmezei Erzsébet portréja</p> <p>20.04 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> Karinthy és Kosztolányi</p> <p>23.00 / Duna Tv <i>A titok gyermekei</i> (török–magyar filmdráma, 2002) (120')</p>	<p>8.00 / Civil rádió <i>Gospelvasárnap</i> (keresztény zenei műsor)</p> <p>10.00 / m1 <i>Egyházi naptár</i></p> <p>10.35 / m1 <i>Református ifjúsági műsor</i></p> <p>12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház</i> (vallási híradó) (26')</p> <p>14.50 / m2 <i>Énekek éneke</i> (18')</p> <p>15.05 / Bartók rádió <i>Jubilata Deo</i> Évszázadok egyházi muzsikája</p> <p>20.20 / Duna Tv <i>Cseh Tamás-film</i> (magyar dokumentumfilm, 2000) (85')</p> <p>21.15 / Bartók rádió <i>Az emberi hang dicsérete</i> Arvo Pärt: <i>Miserere</i> <i>André Camra</i>: <i>Requiem</i></p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vitális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Ecsédi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóhádi Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap ígéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató. Árúsítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzártakor kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

